ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5476 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 30/12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 ՈՒՐԲԱԹ 25 ԶԻԼԳԱՏԷ 1321 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5476

درعلیه غلطه‌ده آره‌ولق غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քարաքէօյ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» »	վեցամսեայ	70 »
» »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԹԵՄԵՐԸ ԵՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

ԱՏԱՆԱ, 22 յուն.

Կիլիկիոյ թեմերուն համար բաւական մխիթարական է տեսնել, Ս. Կաթողիկոսին եկած օրէն ի վեր կատարուած ջանքերը։ Այս ժամանակամիջոցի մէջ ինչ որ կարելի էր ըրաւ Տ. Սահակ Սրբազան։ Եկեղեցական քննիչներ ղրկեց այլեւայլ թեմեր, օրինաւոր ժողովներ կազմակերպեց, քանի մը թեմերու համար քարոզիչներ, կաթող. տեղապահներ եւ հովիւներ ընտրել տուաւ, եկեղեցական եւ կրօնական կարգ մը խնդիրներ կարգի դրաւ, կարգ մը թեմերու կրթական գործին մղում տուաւ։ Ինչ որ կը լսենք հոս թեմերուն համար եւ ինչ որ կը տեսնենք մեր մօտը եւ շուրջը՝ որոնք կատարուեցան ու պիտի կատարուին մօտ ժամանակէն՝ շատ գոհացուցիչ են, Կիլիկիոյ ընդհանուր թեմերուն բարգաւաճման համար։ Ասկէ առաջ մէկէ աւելի թղթակցութիւններու մէջ պատկերացուցած եւ մատնանիշ ըրած էի մայրավանքին եւ ուրիշ թեմերուն նիւթապէս ու բարոյապէս անկերպարան վիճակը՝ որոնք մեծ ծախքերու, երկար ջանքերու եւ զոհողութեանց պէտք ունին։ Ս. Կաթողիկոսը եկած օրէն ի վեր թեմերուն բազմապիսի հոգերովը եւ գործերովը զբաղած է, եւ կարելի՞ է միթէ այս ամէն գործերը մէկէն կարգադրել, եւ թեմականներու ամէն պահանջումներուն գոհացում տալ։ Ս. Կաթողիկոսը, այսքան քիչ ժամանակի մէջ եւ առանց նիւթական կարեւոր նպաստի, ասկէ աւելին չի կրնար ընել։ Վանքին եւ թեմերուն ամբողջ գործերուն եւ պահանջումներուն գոհացում տալու համար բաւական ժամանակ եւ կարեւոր նպաստ պէտք է։ Մենք, Կիլիկեցիներս, առանց դոյզն իսկ նիւթապէս սատարած ըլլալու մայրավանքին, միւս կողմէ շատ յաճախ կ'ըսենք թէ Կաթողիկոսը մեր թեմերուն բարգաւաճման համար ջանք ի գործ չի դներ. ասանկ ըսելով հանդերձ՝ լաւ գիտենք որ առանց ժողովուրդին աջակցութեան՝ Կաթողիկոսը չի կրնար ասկէ աւելին գործել։

Ասկէ առաջ «Սուրհանդակ»ի մէջ հրատարակուած թղթակցութիւն մը Կիլիկիոյ թեմերուն վրայ կարգ մը բաներ գրելէն յետոյ, Ատանայի Առաջ. Տեղապահ Տ. Գրիգոր քահանայ Ներկարարեանի համար ալ բաներ մը կ'ըսէր. հոս հարկ չեմ տեսներ, Ատանայի տեղապահին եօթնամեայ պաշտօնավարութեան միջոցին կատարած գործերը երեւան հանել, որոնք արդէն ժամանակին արձագանգ գտան ազգ. թերթերու մէջ։ Ինչո՞ւ այսպիսի խիստ ու անտեղի բաներ գրել։ Արդէն Ս. Կաթողիկոսը մեր թեմին համար ինչ որ պէտք է կ'ընէ եւ պիտի ընէ։ Ժառանգաւորացի ցրուելուն շատ մը մեկնութիւններ տրուեցան. Ս. Կաթողիկոսը գիտակ եւ հմուտ կրթական գործին, չուզեց դպրոցի ոչ-յարմար շէնքի մը մէջ խեղճ տղաքը խամրեցնել. գիշերօթիկ ժառանգ. վարժարանի մը համար, մանաւանդ Սսոյ պէս վատառողջ տեղի մը մէջ, օդասուն, յարմար շէնք մը եւ ննջարան մը պէտք է՝ որուն հիմնարկութեան համար կը լսենք թէ պիտի սկսուի եղեր։ Արդէն Ս. Հայրապետին փափաքն է լաւագոյն դպրեվանք մը հիմնել՝ զոր բարուոք կերպով վարելու ամէն ձեռնհասութիւնն ունի։ Տ. Սահակ Սրբազանին Պոլիս երթալու գաղափարը նիւթական կերպով վանքին խեղճ վիճակը ցուցնել եւ ծանօթ բարերարներէ նպաստներ ընդունիլ էր։

Ս. Կաթողիկոսը օծումէն քանի մը ամիս յետոյ Ատանա, Տարսոն եւ Մերսին այցելեց. այս կարեւոր քաղաքներուն մէջ եկեղեցական եւ կրթական գործերուն համար բաւական աշխատեցաւ, ժողովրդեան քարոզեց դաստիարակութեան պէտքը, եւ հարկ է խոստովանիլ թէ, այս երեք քաղաքներու դպրոցները զգալի բարուոքում մը կրած ըլլալու բարեբաղդութիւնը ունին. միայն թէ կը մաղթեմ որ երկար տարիներ լաւագոյն կերպով ընթանան մեր վարժարանները, ժամանակին պահանջմանց համեմատ աւելի բարձրացնելով դպրոցներու կրթական մակարդակը եւ ծրագիրը։

Անցեալները զարմանքով տեսանք որ, Անդրէասեան էֆ. Ատանայի մեր վարժարանաց Տնօրէնին համար չգիտեմ ինչո՞ւ կծու լեզու մը գործածած էր։ Զըբաղեան էֆ.ի պաշտօնավարութենէն դժգոհելու պատճառ մը չունին Ատանացիք. եկած օրէն ի վեր մեծ ջանքով կը վարէ դպրոցները, միանգամայն փրանսերէն դասախօսելով երկսեռ վարժարանաց բարձր. կարգերուն, Արքարեանի բարձր. կարգին գիտական դասերէն երկրաբանութիւնը, բուսաբանութիւնը, կենդանաբանութիւնը, առողջապահութիւնը եւ գծագրութիւնը։

Ինչու լրագրական էջերու մէջ վիրաւորել ուսուցչի մը անունը՝ որ իրեն միակ նպատակակէտ ըրած է օգտակար ըլլալ Ատանայի երկսեռ վարժարանաց։ Ատանայի մէջ լրագիր կարդացող դաստիարակը եւ կրթական գործէն հասկցողները շատ ցաւ զգացին, իրենց տնօրէնին համար գրուած տողերէն։ Մեր մէջ, ազնիւ բացառութիւնները յարգելով, շատ յոռի սովորութիւն մը եղած է կարեւոր դիրքի եւ պաշտօնի հասնող որ եւ է անձի վրայ թերութիւններ փնտռել եւ գտնել, իր վարած պաշտօնին թերի կողմերը տեսնել, առանց նկատի առնելու տրուած ոչինչ ժամանակը եւ տեղը, քննադատութիւն մը գրել եւ խօսիլ այնպիսի ոճով եւ ձեւով մ'որուն մէջ նախանձը եւ չարամտութիւնը չեն կրնար զիրենք ծածկել։ Շատ լաւ գիտենք որ թեմական եւ կրթական բարուոքումներ կատարելու համար, բաւական տարիներ պէտք են. անոնք անմիջապէս մէկ քանի ամսուան մէջ կ'ուզենք ու կը պահանջենք. տակաւին ո՛ր մէկը ըսեմ։

Գիւղական վարժարաններն ալ բաւական լաւ կ'ընթանան. Շէյխ Մուրատի դպրոցին մէջ նոր տարւոյ առթիւ, դպրոցական համեստ հանդէս մը կը սարքուի տեղւոյն ուսուցիչ Կարապետ էֆ. Գույումճեանի կողմէ. գիւղին ամբողջ բնակչութիւնը ներկայ կ'ըլլայ իրենց տղոց կատարած պզտիկ ներկայացումներուն եւ արտասանութիւններուն։ Գույումճեան էֆ. դաստիարակութեան վրայ խօսելով մաղթանքներ ըրեր է Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար։ Ժողովուրդը շատ գոհ մնացեր է։

Այս կիրակի Մամեստիոյ (Միսիս) մէջ հանդիսաւոր կերպով պատարագ մատուցուեր է. Ատանայի դպրապետը եւ դպիրներուն հետ ուսուցիչներ կառքերով Միսիս գացին։ Հոն լաւ ընդունելութիւն մը եղեր է հրաւիրեալներուն՝ որոնք օր մը յետոյ վերադարձան։

Տ. Ց. Պ.

ՄԱՐԷՇԱԼ ԴԵՐԱԿՈՄՍ
ԹԱՐՕ ՔԱՑՈՒՐԱ
ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ ՃԱՊՈՆԻ

ԶՕՐԱՎԱՐ ԹԵՐԱՈՒՉԻ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՃԱՊՈՆԻ

ՕՍՄ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բ.

Նախորդ յօդուածով խօսացեր էինք, օսմ. արդի գրականութեան մեծ վարպետին մէկ երկասիրութիւնը ներկայացնել։ Բայց ասկէ առաջ, հեղինակին ուղղութեան եւ լեզուին համար քիչ մը տեղեկութիւններ տալ, գուցէ աւելորդ չըլլայ։ Խալիտ Զիյա պէյ, այժմ մէկն է կամ գլխաւոր ներկայացուցիչը, ա՛յն նոր դպրոցին որ աւելի եւրոպական՝ մասնաւորապէս ֆրանսական մտքով սնած եւ քաջ տեղեակ իրենց մայրենի լեզուին՝ եկաւ այնպիսի նոր հորիզոններ բանալ օսմ. գրականութեան եւ լեզուին ալ այնպիսի նոր ձեւեր, անոր ընդարձակութեան սահմանը ա՛յնչափ ընդարձակել, որ այսօր առանց այլեւայլի, կրնանք ըսել, թէ օսմաներէնի արդէն ունեցած ամենանուրբ զգացումներն ու գաղափարները արտայայտելու կարողութիւնը կատարելութեան հասած եւ եղած է վիպական — այս բառին գործնականի մէջ արդի ըմբռնումին համաձայն, ամէն սեռի յատուկ — գերազանց լեզու մը։

Խալիտ Զիյա պէյ, իր առջի գրուածներէն իսկ, լեզուին մէջ տարբերութիւն մը դրաւ՝ իր շրջանին պատկանող նախաբաժանման մը Ահմէտ Միտհատներու, Մուալլիմ Նաճիներու հետեւած ուղղութիւնը անբաւական նկատելով։

Անուրանալի է թէ Մուալլիմ Նաճի եւ գրական նոյն բաժանման պատկանողները լեզուն շատ կոկեցին, սակայն եւրոպական լեզուներու գիտութիւնը իրենց արգելք չեղաւ արաբերէնէն հեռանալու եւ օսմաներէն լեզուն իր նախկին հիմերուն մէջ պահել չկրնալու համար։ Նոյնը չենք կրնար ըսել Խալիտ Զիյա պէյի եւ միւս նոր, կամ ինչպէս կ'ըսուի, արդի գրականութեան հիմնադիրներուն համար, որոնք իրենց գաղափարներու արտայայտութիւններուն մէջ շատ կը տարբերին նախորդներէն։ Հոս աւելի ֆրանսականը չեշտուած է, եւ ատ ալ խիստ բնականօրէն։

Գրականութիւնը քանի՛ ճոխանար նոր նոր երկերով, այսինքն գաղափարները քանի՛ աւելի ընդարձակ ու համայնատարած հորիզոններու մէջ սկսէին սաւառնիլ, պէտք էր լեզուն ալ ունենար, նո՛յնչափ բազմազան ձեւեր եւ եղանակներ արտայայտութիւններու, աւելի արագ, աւելի ինքնուրոյն սահմաններու մէջ։ Եւ ահա ասոր ձգտեցան նորագոյն գրագէտներու ճիգերը։ Յաջողեցա՞ն ասոր մէջ։ Յայտնի իրողութիւն մըն է թէ լեզուական կանոնները քիչ ժամանակուայ մէջ չեն ընդհանրանար, եթէ նախապէս սովորութիւններու բերումով գործածութեան օրինական նուիրագործումը չըլլան, եւ թէ ամէն նորարանութիւն իրեն հետ կը բերէ քիչ մը անպատեհութիւններ ալ։ Հետեւաբար, երբ ամէն նուրբ զգացումներու եւ գաղափարներու իրենց պատշաճ, յատուկ բառը ալ կը մատուցուէր, բնականաբար կրկին արաբերէնի ճոխ մթերքէն քաղել հարկ կ'ըլլար, շատ մը բայերու ձեւափոխութեանց դիմելով, որու համար մեծ, խիստ մեծ կարողութեան մը պէտք է նաեւ նոյն լեզուին մէջ ալ։ Ամէն ձեւափոխութիւն իրենց կանոնաւոր նշանակութեան տակ չէին իյնար, եւ կամ լաւ արաբերէն գիտցող եւ անկից շատ օգտուող նախորդներն իսկ, զանոնք երբեք չէին գործածած. հետեւաբար բոլորովին խորթ կը հնչէր նախորդ գրելակերպին վարժ ականջներու։ Թէ՛ լեզուաբանական կանոնաւոր յառաջացումներով եւ թէ մանաւանդ սովորութեամբ, այս թերի կողմն ալ պիտի անհետանայ, եւ արդէն իսկ անհետանալու վրայ է, օսմաներէնի մէջ նոր ու կարեւոր փոփոխութիւններու պէտքը չզգացուելու աստիճանին հասած։

Լեզուին համար այսչափով բաւականանալով, անցնինք մասնաւորապէս Խալիտ Զիյա պէյի ոճին եւ ընտրած նիւթերուն։

ՊԱՐԷՏ

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

ԲԱՐԵԿԱՄԻՍ՝ ԳԷՈՐԳԻՆ

Ձեր «Բարեկամական նամակներ»ին կցուած յօդուածները մեծ ընդունելութիւն գտած են հոս։ Անոնք իրենց շահեկանութեամբ օգուտ կը խառնեն իրենց մէջ։ Յուսով ենք որ այսուհետեւ ալ միշտ պիտի կարդանք այդ կարգի յօդուածներ։

Սիրելի բարեկամ, քանի որ ձեր յօդուածները բարեկամական հասցէներու կ'ուղղուին, ուրեմն մենք ալ իբրեւ ձեզ դպրոցական բարեկամ իրաւունք կ'ունենանք անշուշտ մեր կողմէն այս անգամ հարց մը ուղղել Ձեզի, որուն լուծումը Ձեր բարեկամին հետ պիտի գոհացնէ եւ շատեր։

Հարցումս սա է.

Ինչո՞ւ մասնաւորապէս զարգացեալ մարդիկ շատ անգամ նկարագիր (caractère) ըսուած բանը չունին, այսինքն ինչո՞ւ համար մասնաւորապէս զարգացեալ մարդիկ շատ անգամ շապիկ փոխելու պէս իրենց սկզբունքը կը փոխեն՝ ինչ որ փոխանակ մասնաւորական ճշմարիտ զարգացման սատարելու, կը վտանգէ իրական ճշմարտութիւնը եւ տկար մահկանացուները կը գայթակղեցնէ։

Լ. Տ. ՓԻԼԻՊՊՈՍԵԱՆ

Երուսաղէմ

ՄՈՄԸ

(ՔՄԱՅՔ)

Սենեակին մէջ նիհար մոմը, հեւքոտ դողդոջումներով դէպի մահը կը ծխի, կէս գիշերին մօտ, դալուկ ստուերներ տարտղնելով ոսկի ցանցերու մէջը լուսաւո՛ր, վերջալոյսի մը հանգոյն որ, իր բեկ ու շեղ ճաճանչները կը ցանէ դալկահար։ Տժգոյն մոմին վրդովանքը — հալած ճարպը — կը կաթկթէ յամրօրէն՝ իր դունչերէն, լալկան բոցերու հեծքին մէջ տանջուելով. խոլ օրօրումներով կը ձգէ՛ ան, ճերմակ մոմկաթուքները, փաթթուած երկայն սարսուռներու մէջ։ Կեանքի նմանապատկե՛րը ճշգօրէն որ, հիւանդ պլպլուքներով, երբեմն վագրի ահե՛ղ քթթումներով, դուրս կը թափէ ամբողջ հոգիին մէջ տակաւ ցնդող ցաւերը։ Ու երբեմն կը խանդոտի խոլագի՛ն, երբեմն հիւծկոտ յուզքերովը կեանքատամ՛ծ։

Կեանքը՝ յաճա՛խ, հառաչումներու հրայրքոտ պատկերազարդ մըն է, ու վաղը, հրացումի բուռն թափերովը ճարճատուն, աղապատանքի ոչ իսկ նշոյլիկ մը պիտի ճառագայթէ լոյսն։ Մշտնջենի բանդագուշանքներու խարտակումին կապուած, կեանքը կ'անէանայ կը լափուի դողդոջուն խոյանքով մը, մաքուր տենչերուն բոցէն, ցաւին նսեմովը վրդովուած։ Անհուելի՛օրէն դժնդակ կացք մը՝ կեանքը տրտում քերթուած մըն է հիւանդ բառերով, որ կը մխա՛յ մնջմինջ։ Մոմին պէս, մենասէրը ցրտին մտածումներու ճգնումին մէջ թափառկո՛տ, կը խորհի մտամոլո՛ր, գիշերէ գիշեր իր բոցեղ վրդովանքը դուրս կը պոռթկայ, վարանքով, մոմին վտիտ կեանքին մօտիկ, անօրինակ, անկախ քթթումներովը ցաւին, դողդոջուն, ու տանջուող հոգին կը քրտնի բիլ երազներու արտածորած հեղտանքէն։ Վայրկեանները մէյ մէկ յաւիտենութիւններ կը թուին իրեն, որ կ'անցնի տաղտուկ սլաքներով։

Մարդկային կեանքն ալ նուաղուն գիշեր մը չէ՞, որ, կը հատնի լուրկ, շրջուն ստուերներով, անրջոտ ծփանքներով հրաշէկ ստուեր մը մոլա՛ր։ Առտուն առկայծին մթնշաղին աչքերուն չբացած լոյս երազին, հալքոտ մոմը —կեանքը— այլեւս հոգեվարքի մը կիսանուաղ դալուկովը նիհարցած, կ'անգայտանա՛յ, քիչ մը ետք, ու պիտի փակէ իր հրաշն աչքերը. պիտի մարի։ Բայց որ կը պոռթկայ ճրագին ճերմակ արցունքէն, վայրկեանէ վայրկեան, մահուան կը կէ՛ր, հիւանդ հեւքերով, ու հանդիսատեսը կ'ըլլայ հոգիի այն մոլորուն գալարումներուն, որոնցմով, կը տուայտի մենասէրը, ամէն գիշեր, մոմին վտիտ ստուերներուն մօտիկ։ Կը տուայտի ան, հսկայ յուզմունքներէն, ցաւագին խոկմունքներով գինովցա՛ծ, երազին անուշ մորմոքները կը թաւալին մտքին ճերմակ թուղթերուն վրայէն, հոգին խաւարներու մէջ փաթթելով։ Ճրագին բոցը կը գալարի, կը հեւա՛յ, վայրահակ սոսումներով դէպի մոմկաթուքը։ Ոսկի ցոլքեր մտքին կ'արիւնե՛ն, ու այդ դեղին, գինով ու նուաղկոտ նայուածքը ցաւագին զգացումներ կ'արթնցնէ։ Մոմը երբեմն, ադամանդի ցոլքեր, լոյսի ոսկեսար վտիտ հիւսուածքներ կը խաղցնէ, նորէն երազներով սամազուն։

Կը հսկէ մենասէրը այդ փոքրիկ առկայծումին գլխուն, անարտայայտ երազայնութեան մը մէջ բռնուած մտահո՛գ. աչքերը սեւեռած մոմին տիրօրէն, հատած զգացումներով որ, պատրանքին լուսայեռ պատկերը կը ցուցադրէ իր աչքին. պատռել կ'ուզէ ան, իր մտքին բռնկած կուրծքը, ուրկէ բոցի լեզուակներ կը սաւառնին վարանոտ մինչ որ մը հանգոյն, անոր մտասեւեռումին թափանցելու տենդէն հալածուած. կեանքը, ան ատեն, կը պտըտի իր մէջ տենդոտ ելեւէջքէն, ու կը սորվի ամբողջ բաղձանքներու հրա՛յկոտ հրդեհումին ոսկի հիւսքերը։

Ստուերներէն շրջապատուած վա՛ռ պրիսմակ մը կը բոցի յանկարծ մոմ բոցէն վարդ լեզուակէն դիւրաբե՛կ, որուն պատրանքը կուտայ լեզուակին կարմիր բեկումները, հմայքոտ խաղանքով մը ընդելուզուած, տարօրինակօրէն լո՛ւռ երերումներովը, պատկերո՛ս. իրիկուան նայուածքին պէս հեշտօրօ՛ր, կ'առաջանայ, կ'երկննա՛յ, վայրահակ գալարումներով դէպի մոմկաթուքները, սարսռազգած աղօթքութիւններով։ Բաղձանքի մը կեանքին քնքո՛յշ կաթկթումը չէ՞ սիրտին ալ մէջ նռանձնացած, ու ատիկա իր մէջ կը փաթթէ սիրտը, տաքցնելու համար զայն պատրանքներուն ցնորած ճարճատիւնին տակ, ուրտեղ, հեռուէն, կը ճռկլտան պզտիկ մեծիրի մը բովանդա՛կ ճառագայթումները. աչքերը կը սեւեռին անոր մտամփոփ, բայց կը խուսափի ան յամրօրէ՛ն, կը նեղնա՛յ, ու կը մարի՛ հուսկ ուրեմն, անոր մոխիր մը մնայ այդ բոցերուն տեղ։ Բարեկամի մը ապերախտ երեւումն է ատիկա, առանձնարանին սեմէն ներս. վայրկեան մը վառ կը պահէ սիրտը աշխարհիկ կեանքին սրտաշրջումներուն մէջ, հեռո՜ւն, ու երբ կը զգայ համբուն հերիւնոց արհամարհութիւնը, կը փախի...

Մոմը, հալած հատած էր. վերջին վայրկեանը կը համբէ հիմա՛կ, թափթափին ու դողացումով, ու լուռ գիշերին անո՛ւշ հովերը բոցէ ծամը կը փայփայեն զգուշօ՛ր։ Սեւած աղտայն առտուան դէմ ոսկեգոյններու կայծերէն, որոնք լոյսը կ'ատեն, կը մարի ա՛ն, լուսնկալուն դէմ ուշա՛ց, հալածո՛ւ, հատնում այրուցքովը մխալո՛վ։ Իր ակնարկը վերջալուսային տարտամութիւններու յառած կը մնայ վերջապէս, սառնագին անշարժութիւնով մը։

Անոր մեկնումէն ետք, հոգիին վերքը անգամ մըն ալ կ'արիւնոտի իր մեռած ու լքուած կեանքին համար, ցնցուելով ցաւի սուր խանձումներէն, որոնք հոգիին թունդ խորունկ աչքերէն կ'երկննան վեր, դէպի աչքե՛րը. հեշտութեան մը հեւքերուն մէջ ծփծփուն, իրիկնամուտի շերտերու հանգոյն. մոմին առկայծումին սեւ շղարշները, կ'ուզա՛ն, կը փռուին քմայքոտ, քնքուշ վէտվէտումներով պարապին մէջ, անզգուշօ՛րէն։ Ու մտածումները գինով հոգիներու հմայքոտ այդ տանջանքները, մահուան սպանդի համերգութիւն մը կ'ողբերգեն մտքին գլխուն որ, վայրկեանէ վայրկեան կը նուաղի, կը տառապի. կը հատնի բոցին հալածանքէն գալարուն։

Այդ վտիտ մոմիկին տակէ, ամէն գիշեր միամիտ հաւատացողի հոգիին խաւարներովը, հեծելով մենասէրը, առանձնացած այլամերժ խորհուրդներէն, աւանդապահ ու լուռ քայլերը կը դառնայ ինք, իր բոցի լեզուին, սիրտի խորունկ վէրքերուն ցաւատանջ հրայրքներովը մխալով. կեանք չէ իրը, այլ լուրկ հատնում մը։ Կը սեւնէ ան, մեռնող ճաճանչները մոմին, իր վտիտ լեզուակէն դեռ չքթթուած, լոյս ու մոլորուն թարթիչներուն մէջէն նուաղկոտ։ Մոլեգնած ցաւը անտարբերութիւնով մը կ'ըմբոշխնէ իր կեանքը՝ մաքուր, մտածում — քերթուածներն անձնատուր, դիտելով տարիները կեանքին խոլ խուսափումներովը, որ կ'անցնին յամրօրէն դեղեւկոտ դողդոջումներ արտածորած տանելով։

ՊՐԻՍՄԱԿ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՆՁԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ա.

ՔԷՐՎԷԼԼԱՅԻ ԽՐՃԻԹԸ

Մինչ Իվօն կը հասնէր այն տեղը, ուր Պուա տ'Ամուրի (սիրոյ անտառ) բնակարանը առաջնորդող շագանակենիները կը գտնուէին, Հանրի Կիւյոն ձիով երեւան ելաւ ճամբուն վրայ։

Իվօն ու Կիւյոն նորէն իրարու հանդիպեցան, եւ երկրորդ անգամ ըլլալով զիրար դիտեցին։

Իրար չէին հետապնդած, այլ դիպուածը, օրուան մէջ երկու անգամ, հազիւ մէկ ժամ անջրպետով, իրարու դիմաց հանած էր զանոնք։ Տեսակ մը բնազդ, գրեթէ անբացատրելի պէտք մը բռնադատեց Իվօնը՝ աչքերը բարձրացնելու։ Հանրի Կիւյոնի նայուածքներուն հանդիպեցա՛ւ ու մանկամարդ աղջիկը զգաց որ երկարատեւ սարսուռ մը կը հոսէր երակներուն մէջ. նաեւ հեշտալի ու վրդովիչ յուզում մը կը ցնցէր զինքը, ինչ որ անծանօթ էր իրեն մինչեւ այն ատեն։ Յետոյ իրական գիտակցութիւնը արթննալով իր մէջ՝ կարմրեցաւ, երկար ու թաւ թարթիչները խոնարհեցուց, որոնք ստուեր կ'ածէին այտերուն վրայ։ Ու խոյս տուաւ Իվօն, թեթեւաշարժ եւ արագ, երկար ու ստուերոտ նրբուղիին մէջէն յառաջանալով։

Կիւյոն թող տուաւ որ հեռանայ մանկամարդ աղջիկը։ Բայց երբ ապահով եղաւ թէ ալ ետ չէր տեսնուեր, անգաղտնապահ ըլլալու վախով համակուած, կեցուց ձին ու աշխուժօրէն վար ցատկելով, անտառին կողմը ուղղուեցաւ։

Գորշ քարերու բարձր դէզին տակ դարանակալ եղած, պաշտելի աղջկան հեռացումը դիտեց։ Անոր սիրուն սիլուէթը որոշապէս ի յայտ կու գար այնտեղ, սաղարթներուն ու տերեւներուն մէջտեղ, որոնք կը ճարճատէին մանկամարդ աղջկան քայլերուն տակ։ Հոկտեմբերի արեգակը լոյս ու յստակ արատներ կը սփռէր ձմրան նախակարապետ հովերէն աւերուած տունկերուն մէջ։

Իվօն տուն չդարձաւ բնաւ եւ ճամբան շարունակեց արագ քալուածքով մը, ուղղուելով դէպի նրբուղիին աւելի լուսաւէտ մասերը, ուր կանաչ մարմանդ մը կար։ Անտարակոյս իր բնակարանը առաջնորդող ճամբուն վրայ կը գտնուէր այդ մարմանդը, երբ թաւիշէ գորգ մը փռուած գաւթակի մը սահմաններուն վրայ։

Ու երբ Հանրի Կիւյոն աչքէ կորսնցուց Իվօնը, իր ձիուն մօտ գնաց, որ անշարժ կեցած էր տեղը. ձիուն վրայ հեծաւ ու սկսաւ վազցնել զայն, երբ թէ ուզէր անմիջապէս հեռանալ այն վայրէն, ուր իր ազդու բնաւորութեան եւ արկածախնդիր նկարագրին հետ անհաշտ յուզում մը ունեցած էր։

Ձին, մէկ քանի խոյացումներէ յետոյ, Քէրվէլլայներու խրճիթին առջեւ հասած էր։

Կիւյոն այն պահուն հոն հասաւ, երբ Տիկին Ռէնկօ հրաժեշտ կ'առնէր այրիէն։

Առիթը շատ փորձիչ էր, ու Կիւյոն, որքան ալ ինքզինքին տէրը ըլլար, կ'ուզէր օգտուիլ անկէ։

Շատոնց կը ճանչնար պառաւ խանութպանուհին։ Իր Մուէռ զբօսանաւուն մեքենավարին մայրը չէ՞ր միթէ, հինգ տարիէ ի վեր իրեն ընկեր եղած ճամբորդութեանց միջոցին եւ իր լաւագոյն բարեկամը դարձած։

Մնաց որ, խրճիթին առջեւէն չէր կրնար անցնիլ, առանց խօսելու անոր հետ. ամենատարրական քաղաքավարութիւնն իսկ այդպէս կը պահանջէր, եթէ երբեք իր բարեկամութիւնը չպարտադրէր աւելի փափկանկատութիւն ցոյց տալու։

— Բարի լոյս, պարոն Հանրի։

— Բարի լոյս, տիկին Ռէնկօ, պատասխանեց երիտասարդը, ոտքը գետին դնելով թեթեւօրէն։

Խանութպանուհին մօտեցաւ սիրալիր կերպով, ձեռքը սեղմեց փղձկելով եւ իսկոյն որպիսութիւնը հարցուց։

— Ըսել է նորէն Պրնիք կը գտնուիք. Սեպտեմբերէն ի վեր մեկնած կը կարծէի ձեզ։ Արման դարձա՞ւ միթէ։

— Ո՛չ, պատասխանեց տիկին Ռէնկօ, երջանիկ ու փղձկած զգալով ինքզինքը, Պ. Կիւյոնի կողմէ իր զաւկին նկատմամբ արտայայտուած սիրալիր ու մտերմական զգացումներուն համար։

Ու բացատրեց թէ Պրնիքի մէջ իր բնակութիւնը երկարաձգուած էր կարգ մը ընտանեկան պատճառներով։

Տիկին Ռէնկօ ծիծաղկոտ դէմք մը ունէր, լեզուին վրայ զուարթ վերապահումներով, այնպէս որ Հանրի ալ պէտք զգաց մասնակից ըլլալու անոր զուարթութեան. ուստի գոչեց խնդալով.

— Ա՛հ, այո՛, գիտեմ... կամ կը կարծեմ գիտնալ։ Խնդիրը կը դառնայ գեղեցիկ Արմանի մը ու Մարի-Ժաննի մը վրայ։

Հանրի Կիւյոն մէկէն ի մէկ ընդմիջեց խօսքը։

— Օ՜հ, ուշադրութի՛ւն, — հիմա ալ անզգաստ ըլլալ կը սկսիմ, սիրելի տիկին Ռէնկօ։ Իրաւունք չունիմ ձեր գաղտնիքները իմանալու։

— Իմ գաղտնիքնե՛րս մի, պարոն Հանրի։ Բայց ձեզմէ աւելի ո՞վ իրաւունք ունի տեղեակ ըլլալու անոնց, քանի որ միշտ այնքա՛ն սիրալիր ու բարեացակամ վերաբերում մը ունիք զաւկիս ու ինծի նկատմամբ։ Կը տեսնեմ որ ձեզի բաւական բան յայտնած է այն յոյսերու մասին, որոնք չեն իրականացած դժբաղդաբար, քանի որ երկու կամքերու աջակցութեան կը կարօտի։

Տիկին Ռէնկօ հառաչ մը արձակեց, իբր մայր մը որ յուսախաբ եղած է իր փառասէր տենչանքներուն մէջ։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Յարաբերութեանց խզում.— Տպաւորութիւնները Ռուսիոյ, Ճապոնի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ.— Անգլիոյ ու Ճապոնի դաշնադրութիւնը.— Լոնտոնի ճապոնական դեսպանին յայտարարութիւնը.— Զանազան լուրեր։

Բեդերսպուրկ, 8 փետր.— Ռուսիոյ եւ Ճապոնի միջեւ յարաբերութեանց խզումը իրական ապշութիւն առաջ բերաւ Ռուսիոյ բարձր ընկերութեանց եւ միջին դասակարգերուն մէջ։ Ողջամիտները այնպէս կ'ենթադրեն թէ Ճապոնի կառավարութեան այդ որոշումը արդիւնք է ռուսական ծանուցագրին առաքման յապաղումէն առաջ եկած զայրացումին։ Յարաբերութեանց խզման լուրին Ռուսիոյ մէջ ապշութիւն առաջ բերելուն ամէնէն գլխաւոր պատճառը այն է թէ առջի օրը Նիքոլա կայսրը Բալէ տ'Էրմիթաժի թատրոնին մէջ հանդիսական ներկայացումի մը ներկայ գտնուած ատեն, Ճապոնի դեսպանին ձեռքը սեղմած էր շատ սիրալիր կերպով։

— Այսօր լուր ելաւ թէ կայսրը Մոսկուա պիտի երթայ, հոն հանդիսաւորապէս պատերազմ հրատարակելու համար, բայց այդ լուրը սխալ է։

— Լրագիրները յաւելուածներով ծանուցին յարաբերութեանց խզումը, սակայն ժողովուրդը հանդարտ մնաց։ Թէեւ օրը կիրակի է, բայց փողոցներուն մէջ այնքան ոգեւորութիւն չի տիրեր, ցուրտին, հովին ու ձիւնին հետեւանքով։ Ժողովրդեան բարձր ու միջին դասակարգերը միայն շատ կը խօսին դէպքին վրայ։ Խաղաղութեան կուսակիցները կը յուսան տակաւին թէ պատերազմ տեղի պիտի չունենայ, վասն զի կ'ենթադրեն թէ Ճապոն երբ ստանայ Ռուսիոյ պատասխանը որ Քորէայի մէջ ընդարձակ զիջումներ կու տայ Ճապոնի, կարելի է փոխել տալ որոշումը։ Կը յուսացուի թէ ճապոնական դեսպան Պ. Քուրինօ ու պաշտօնեաները առաւօտ կանուխ Պերլին ուղեւորին։ Անգլիոյ դեսպանատան պիտի յանձնուի Ճապոնի շահերուն պաշտպանութիւնը։

— Նովոյէ Վրէմիա, յարաբերութեանց խզման վրայ երկարօրէն խօսելով յօդուածը սապէս կ'աւարտէ.— «Ռուսիա մեծ դէպքերու մօտ կը գտնուի։ Ռուսիոյ բոլոր զաւակները, առանց կարծիքի խտրութեան, այսօր անկեղծօրէն ու համաձայնաբար պիտի ըսեն.— «Ճապոնները առաջ բերին այս կացութիւնը։ Թո՛ղ անոնց ուզածին պէս ըլլայ։ Աստուած օգնէ մեզ։»

Թոքիօ.— Երբ Ճապոնի արտաքին գործոց նախարար Պարոն Քոմուրա շաբաթ օրը Ռուսիոյ դեսպան Պարոն Ռօզէնի ծանոյց թէ Ճապոն որոշած է յարաբերութեանց խզումը, միանգամայն յայտարարեց թէ Ճապոն հանձրացած ըլլալով Ռուսիոյ յապաղումներէն, ձգձգումներէն եւ անկեղծութեամբ չվարուելէն, որոշած է վերստին ձեռք առնել իր գործելու ազատութիւնը՝ Ճապոնի շահերուն պաշտպանութիւնը ապահովելու համար։ Կ'ըսուի թէ պատերազմի բացարձակ յայտարարութիւն պիտի չըլլայ։ Կը կարծուի թէ պատերազմի սկիզբները Ճապոն միջոցներ ձեռք պիտի առնէ՝ Քորէան գրաւելու համար։

— Թօքիօյէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Ճապոնի արտաքին գործոց նախարարը ինք ուզեր է տեսակցիլ Ռուսիոյ դեսպանին հետ՝ զեկուցանելու Ճապոնի որոշումը՝ դադրեցնել այդ անվերջանալի բանակցութիւնները որոնք բանի մը չեն յանգիր։ Ռուսիոյ դեսպանը հինգշաբթի օրը (երէկ) Միքատոյին պիտի ներկայանայ եւ հետեւեալ օրը պիտի մեկնի Թօքիօյէն։

— Ճապոնի կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ղրկեց տէրութեանց ներկայացուցիչներուն՝ բացատրելով այն դէպքերը որոնք խզում առաջ բերին։

— Նիւ-Չուանկի ճապոնական հիւպատոս Պ. Սէկանքա երէկ մեկնեցաւ։ Չէ-Ֆուի ճապոնական հիւպատոս Պ. Միձունօ ալ կը պատրաստէ Բորթ-Արթուր եւ Տալնի գտնուող բոլոր Ճապոններուն մեկնումը։ Բէքինի ճապոնական դեսպան Պ. Ուչիտա իր կառավարութենէն հրաման ստանալուն պէս՝ պիտի ծանուցանէ Չինաց որ դադրեցնէ ածուխներու արտածումը դէպի Բորթ-Արթուր։

Բորթ-Արթուր.— Երեք օրէ ի վեր Ճապոնէն որ եւ է հեռագիր չէ ստացուած Բորթ-Արթուր։ Կ'ըսուի թէ արգիլուեր է Ճապոնէն ծածկագիր հեռագիրներու առաքումը։

— Զինուորական տեղեկագիրներու նայելով՝ երկաթուղիի բոլոր կամուրջները պաշտպանուած են։ Հետեւակ ու թնդանօթաձիգ զինուորները կը գործածուին պաշտպանելու կարգ մը կարեւոր կէտեր Սունկարի գետակին վրայ, ուր շոգենաւային երթեւեկութիւններ կը կատարուին։ Լիէօ-Եանկի ու Ան-Թանկի զինուորական ճամբուն վրայ զինուորական կայաններ կը հաստատուին՝ յառաջխաղացութեան մը իբրեւ նախազգուշութիւն։ Երկաթուղին գրեթէ բոլորովին զինուորական փոխադրութեանց յատկացուած է, որպէս զի յետոյ զօրքերը կարենան կատարեալ ազատութեամբ երթեւեկել։

— Վլատիվոսթոքէն առնուած լուրի մը նայելով՝ զրոյց կայ թէ Ին-Քօյի եւ Շան-Հայ-Քուանի երկաթուղին Ռուսիոյ թողուելու վրայ է։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Քինխուէյէն մինչեւ Բէքին շինուելիք երկաթուղիին անցնելիք տեղերը սահմանուած են։

— Չէմուլբոյի ու Փուզանի միջեւ երթեւեկող ճապոնական նաւերը դադրեցուցին երթեւեկութիւնները՝ ռուսական եւ ճապոնական մարտանաւերու միջեւ ընդհարումէ մը վախնալով։

— Լուզիմա կղզին առջեւ, Մազանփոյէն քառասուն մղոն հեռուն, հաւաքուած է ճապոնական զօրաբաժին մը որ յարաբերութիւնները խզուելուն պէս ցամաք պիտի հանուի Քորէայի եզերքները։

— Այնպէս կը նկատուի թէ ռուսական կամաւոր նաւատորմին Օրէլ շոգենաւը որ Ծայրագոյն Արեւելք կ'երթայ եւ ճամբան կը գտնուի, ապահով վիճակի մէջ չէ։ Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը հոն պիտի կանչէ այդ կարգի ուրիշ փոխադրանաւեր։

— Պատերազմի ատեն, կ'ըսուի, Ճապոնի գլխաւոր նպատակակէտը պիտի ըլլայ գրաւել Եալուի գետաբերանը՝ այն գետը որ Մանչուրիան Քորէայէն կը զատէ, եւ բանակ մը ղրկել այդ գետին երկայնքը։ Այդ կերպով Ճապոն պիտի պաշտպանէ Քորէան ռուսական արշաւանքի մը դէմ. նաեւ ճապոնական այն զինուորները որոնք Փուզանի, Մազանփոյի ու Մօքբօյի հարաւային նաւահանգիստները ցամաք պիտի ելլեն, ժամանակ պիտի ունենան Քորէան գրաւելու։ Անգամ մը որ Եալուի տիրապետեն, Ճապոնները պիտի սպառնան Բորթ-Արթուրի եւ Խարպինի հաղորդակցութեանց՝ այսինքն Ռուսիոյ պարէնաւորման գիծը։ Այդ գիծն է որ Ճապոնները կ'ուզեն ամէնէն առաջ անպէտ վիճակի մը վերածել։ Եալուի եզերքները գրաւելու եւ ուրիշ որ եւ է գործողութեան համար Ճապոն, կղզիական տէրութիւն մը, իր փոխադրութիւնները ու պարէնաւորումները միայն ծովի ճամբով կատարելու կարող ըլլալուն համար, պարտաւոր է ամէն բանէ առաջ ծովին տէր ըլլալ։ Պատերազմը երբ ծագի, անոր առաջին մեծ դէպքը պիտի ըլլայ նաւային ճակատամարտ մը։ Կարելի է որ Ճապոն ստիպէ Ռուսիան նաւային ճակատամարտ մը կատարելու, վասն զի Ճապոն բան մը կարենալ ընելու համար, նախ պէտք է գործելու անկարող վիճակի մը վերածէ ռուսական նաւատորմը։ Երբ Ճապոն նաւային մեծ ճակատամարտ մը շահի եւ Եալուի տիրապետէ, կարելի է սպառնալ Բորթ-Արթուրի պաշտպանման, վասն զի այդ տեղը անառիկ կը նկատուի դէթ ծովի կողմէն։ Ամէնէն նպաստաւոր պարագաներով ալ Ճապոն պիտի չկրնայ զիրկընդխառն կռիւ մը ունենալ իր հակառակորդին հետ, վասն զի Ռուսերը Մանչուրիոյ մէջ հետզհետէ հոն պիտի քաշուին՝ զայն ցրուելով յաղթելու համար։ Հետեւաբար այնպէս կը նկատուի թէ պատերազմի գլխաւոր առարկան Քորէա միայն պիտի ըլլայ եւ արդէն Ճապոն զայն շահած էր բանակցութիւններով։

Բարիզ.— Աւասիկ գլխաւոր յօդուածները անգլօ-ճապոնական դաշնադրութեան որ կնքուեցաւ 1902 յունուար 30ին։

Յօդուած Ա.— Դաշնադիր կողմերը կ'ընդունին թէ իրենց երկուքին ալ նաեւ պիտի ըլլայ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել՝ պաշտպանելու իրենց շահերը եթէ վտանգի տակ ըլլան, թէ՛ ուրիշ տէրութեան մը յարձակողական մէկ արարքով եւ թէ Չինաց եւ Քորէայի մէջ ծագելիք չփոթութիւններով, որոնք անհրաժեշտ ընծայեն դաշնադիր կողմերէ մէկին միջամտութիւնը՝ իր հպատակներուն կեանքին ու ինչքերուն պաշտպանութեանը համար։

Յօդ. Բ.— Եթէ Մեծն Բրիտանիա կամ Ճապոն վերոգրեալ շահերուն պաշտպանութեան համար, պատերազմի բռնուին ուրիշ տէրութեան մը հետ, միւս դաշնադիր կողմը կատարեալ չէզոքութիւն պիտի պահէ եւ ամէն ջանք պիտի ընէ թոյլ չտալու ուրիշ տէրութեանց որ մասնակցին իր դաշնակցին դէմ կատարուած թշնամութեանց։

Յօդ. Գ.— Եթէ վերոյիշեալ պարագային մէջ ուրիշ տէրութիւն մը կամ ուրիշ տէրութիւններ թշնամութեանց մասնակցին վերոգրեալ դաշնակցին դէմ, դաշնադիր միւս կողմը անոր պիտի օգնէ եւ անոր հետ համաքայլ պիտի պատերազմի. նաեւ հաշտութիւն պիտի կնքէ համաքայլ։

Յօդ. Դ.— Դաշնադիր երկու կողմերը կը պայմանագրեն թէ իրենցմէ եւ ոչ մէկը առանց միւսին հարցնելու անջատ համաձայնութիւն մը պիտի կնքէ՝ ուրիշ տէրութեան մը հետ վերոգրեալ շահերուն վնասելու եղանակով։

Այդ դաշնադրութեան վրայ Ռուսիա եւ Ֆրանսա սա յայտարարութեամբ պատասխանեցին.

«Դաշնակից կառավարութիւնները Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ, ստանալով ծանուցումը 1902 յունուար 30ի անգլօ-ճապոնական պայմանագրութեան, որ կնքուած է նպատակ ունենալով իրաց վիճակը ու ընդհանուր խաղաղութիւնը ապահովել Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ եւ անկախութիւնը պահպանել Չինաց եւ Քորէայի, որոնք պէտք է բաց մնան բոլոր ազգերու վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստին, կատարելապէս գոհ մնացին անոր մէջ գտնելով հաստատութիւնը հիմնական սկզբունքներուն որոնց համար իրենք ալ քանիցս յայտարարած են թէ կ'ընդունին եւ որ իրենց քաղաքականութեան հիմը կը կազմէ։ Երկու կառավարութիւնները այնպէս կը նկատեն թէ այդ սկզբունքներուն յարգումը միանգամայն երաշխաւորութիւն մըն է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իրենց ունեցած մասնաւոր շահերուն։ Այսուհանդերձ իրենք ալ ստիպուած ըլլալով նկատողութեան առնել այն պարագան ուր թէ՛ երրորդ տէրութեանց յարձակողական մէկ արարքը եւ թէ՛ Չինաց մէջ նոր չփոթութիւններ որոնք խնդրոյ առարկայ ընեն Չինաց ամբողջութիւնը եւ անոր ազատ զարգացումը, երբ սպառնան իրենց շահերուն, դաշնակից երկու կառավարութիւններ իրենց կը վերապահեն ի հարկին խորհիլ՝ անոնց պաշտպանումը ապահովելու միջոցներուն վրայ։»

Լոնտոն.— Ստոյգ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Ճապոն արդէն մտադիր էր յունուար 8ին խզելու յարաբերութիւնները. այն թուականին երբ Միքատոյին կառավարութիւնը ստացաւ իր առաջին ծանուցագրին պատասխանը, սակայն Անգլիոյ կառավարութիւնը խորհուրդ տուաւ որ համբերութեամբ գործէ եւ այդ կերպով Ճապոն Բեդերսպուրկ ղրկեց յունուար 13ի իր ծանուցագիրը, որով բանակցութիւնները շարունակուեցան։ Անգլիա այդ միջոցին ազդեցութիւն մը գործեց, բայց հիմա անկարելի եղաւ, քանի որ Ճապոն յայտարարեց թէ միջնորդութիւն կամ միջամտութիւն պիտի չընդունի։

— Լոնտոնի ճապոնական դեսպան Հայաշի կոմսը սա յայտարարութիւնը ըրաւ Մաթէնի թղթակցին.— «Ռուս կառավարութիւնը կ'երեւայ թէ կը մոռնայ թէ մենք երեք շաբաթ համբերութեամբ սպասեցինք եւ թէ տասնըհինգ օր Բեդերսպուրկի մեր դեսպանը զանազան կերպով ապահովութիւն ստացաւ թէ պատասխանը ղրկուելու վրայ է։ Այդ միջոցին Ռուսիա փութացուց զինուորներու առաքումը դէպի Քորէական սահմանագլուխը. անոր ապացոյցը ունինք մեր ձեռքը։ Ատոր վրայ բացարձակ «այո՛» մը կամ «ոչ» մը պահանջեցինք. այս պարագաներուն կարելի չէ մեղադրել Ճապոնը թէ աւելի չէ սպասած։»

Թղթակիցը դեսպանին կարծիքը հարցուց եւրոպական դեսպանի մը այն խօսքին համար թէ Ռուսիա հաւանած ըլլալով Ճապոնի պահանջումներուն հարիւրին 75ին, չէր կարծեր որ Ճապոն պատերազմ ընէ մնացած հարիւրին 25ին համար։ Հայաշի կոմսը պատասխանեց թէ չի կարծեր որ այդ տեսակ խօսք մը եղած ըլլայ. նոյն իսկ եթէ Ճապոնի պահանջումներուն հարիւրին 99ն ալ ընդունուած ըլլայ եւ էական կէտին համար բան մը չըսուի, Ճապոն նորէն գոհ պիտի չմնայ։

Թայմզ յարաբերութեանց խզման վրայ խօսելով կ'ըսէ.

«Երբ Ճապոն հրատարակէ երկու կառավարութեանց միջեւ կատարուած թղթակցութիւնները, վստահ ենք թէ այդ գրութիւնները վճռական կերպով պիտի հաստատեն թէ պատերազմին պատասխանատուութիւնը Ճապոնի չի վերաբերիր։ Իր պահանջումները չափաւորութեան ամէնէն ընդարձակ սահմաններուն մէջ պահեց. այն տեսակ ձեւով մը ներկայացուց զանոնք որ բացարձակ պատասխան մը կը պահանջէին։ Ռուսիան իր գործերէն դատեց եւ ոչ թէ յայտարարութիւններէն, եւ կը կարծենք թէ ամբողջ աշխարհ, Անգլիոյ ու Ամերիկայի հետ, այնպէս պիտի նկատէ որ լաւ դատած է։ Ռուսիա եթէ շահի, Ծայրագոյն Արեւելքի տէրը պիտի ըլլայ Կասպից ծովէն մինչեւ Խաղաղական եւ Բեհրինկի ծովէն մինչեւ Եանկ-Չէ-Քիանկ։ Ռուսիոյ յաջողութիւնը պիտի նշանակէ անգլիական ազդեցութեան վերջաւորութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ. նաեւ կասկած մը առաջ պիտի բերէ նոյն տեղի անգլիական հպատակներու սրտին մէջ, Մեծին Բրիտանիոյ դերին յարատեւութեանը վրայ։»

Բարիզ.— Ռուսիոյ եւ Ճապոնի յարաբերութեանց խզման լուրը մեծ յուզում պատճառեց Բարիզի մէջ։ Արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կէսօրէն ետքը տրտմաւոր ոգեւորութիւն մը տիրէր։ Պ. Տէլքասէ բաւական երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ ռուս դեսպան Պ. Նէլիտովի հետ։ Պ. Տընի Քօչէն Երեսփ. Ժողովին մէջ հարցապնդում մը պիտի ընէ Ֆրանսայի ընթացքին համար։ Կը կարծուի թէ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ անմիջապէս պիտի պատասխանէ։

Լոնտոն.— Այսօր Անգլիոյ նախարարները գումարում մը պիտի ունենան։

Պերլին.— Այս տեղի ժողովրդեան մէջ մեծ զարմացում պատճառեց Ռուսիոյ ու Ճապոնի յարաբերութեանց խզումը, վասն զի խաղաղ կարգադրութիւն մը հաւանական կը նկատէին կէս-պաշտօնական լրագիրները։

Թոքիօ.— Ռուս դեսպան Պ. տը Ռօզէն, ընտանիքը եւ դեսպանատան պաշտօնեաները ուրբաթ օրը ճամբայ պիտի ելլեն Եօքոհամայէն։ Մէսաժըրիի Նարրա շոգենաւով եւ Սիւէզի ճամբով Եւրոպա պիտի դառնան։

Վիէննա.— Այս տեղի թերթերը կ'ըսեն թէ Աւստրիա թէեւ բացարձակ շահ չունի այդ խնդրոյն մէջ, սակայն կրնայ ըլլալ որ ուրիշ տեղ հակազդեցութիւն մը ընէ, որով այդ տեսակէտով կարեւորութիւն մը կը ստանայ։ Նոյն թերթերը կ'ըսեն թէ Ռուսիա Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ զբաղած ըլլալով, հոն միայն լարած պիտի ըլլայ իր ամբողջ ուշադրութիւնը։

Բեդերսպուրկ.— Լրագիրները կ'ըսեն թէ Ճապոնի դեսպանատունը Չինաց դեսպանատան հոգածութեանը տակ պիտի գտնուի։ Այս վերջինը, երէկ, եռանդուն հաղորդակցութիւններ ունեցաւ Ճապոնի դեսպանատան հետ։

— Երկրասիրական ցոյցեր կատարուեցան, երէկ իրիկուն, Բեդերսպուրկի Մարի թատրոնին մէջ։ Հանդիսականները երեք անգամ ոտքի ելան եւ դերասաններէն պահանջեցին երգել Ռուսիոյ ազգային երգը։

— Նաւային բազմաթիւ ռուս սպաներ կ'ուզեն Ծայրագոյն Արեւելք երթալ, բայց դեռ որոշում մը չէ տրուած։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բեդերսպուրկ, 9 փետր.— Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ ցամաքային զօրութեան անձամբ պիտի հրամայէ պատերազմական նախարար Քուրոբաթքին զօրավարը. իսկ նաւատորմին հրամանատարութիւնը պիտի վարէ ծովակալ Ալեքսիէվ։ Ծովակալ Սքրիտլով ալ Ծայրագոյն Արեւելք կ'երթայ՝ իբրեւ օգնական Ալեքսիէվ ծովակալին։

— Թուրքէստանի Ա. եւ Բ. զօրաբանակները պատերազմական վիճակի մէջ դրուելով, բոլորն ռուսաֆղանական սահմանագլուխը ղրկուեցան։ Ատոր մեծ կարեւորութիւն կը տրուի։ Մէկ կողմէ բժշկական դեղեր եւայլն Ծայրագոյն Արեւելք կը ղրկուին ճեպընթաց կառախումբով։

— Ռուսիա իր պատերազմական պատրաստութիւնները աւարտած է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Բոլոր զօրախումբերուն պաշարները ու ռազմամթերքները ամբողջովին պատրաստուած են եւ ամէն վայրկեան կրնան ճամբայ հանուիլ։ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիա 264,000 զինուոր ունի, որոնց վրայ մէկ ամիսէն 100,000 զինուոր ալ պիտի աւելնան։ Ցամաքային զինուորներուն սպարապետ կարգուած է Վարշավիոյ կուսակալի օգնական զօրավար Բալէրէվսքի։ Վլատիմիր մեծ դուքսին որդին՝ Պորիս իշխան ալ անոր ընկերանալով Ծայրագոյն Արեւելք պիտի երթայ։

— Այս օրերս նաւային բազմաթիւ սպաներ Ծայրագոյն Արեւելք պիտի ղրկուին, ուր մեծ պէտք կայ։

Պերլին.— Երեք շաբաթ առաջ անդրսիպերիական երկաթուղիով Ծայրագոյն Արեւելքէն եկող անձ մը կ'ըսէ թէ ճամբան զինուորական կառախումբէ զատ ուրիշ կառախումբի չէ հանդիպած եւ թէ ուղեւորի կառախումբերը վերցուած են։

Բան (Ֆրանսա).— Ալեքսանտր մեծ դուքսը որ ժամանակ մը մնալու համար Բարիզ պիտի երթար, վաղը, Բեդերսպուրկ պիտի ուղեւորի։ Նիքոլա Միխայլովիչ մեծ դուքսն ալ հինգշաբթի իրիկուն Բեդերսպուրկ պիտի ուղեւորի։

Բեքին.— Հոս ջոկ մը զինուոր ժամանեց՝ ռուսական դեսպանատունը պաշտպանելու։

Պերլին.— Ռուս դիւանագէտ մը յայտարարեց.— «Պատերազմը նախ ծովային պիտի ըլլայ։ Ռուսիա արգելք պիտի չըլլայ Ճապոններուն Քորէա զինուոր ցամաք հանելուն եւ նոյն իսկ մինչեւ Եալուի գետը յառաջանալուն. սակայն մինչեւ հոն գալէն ետքը խնդիրը պիտի փոխուի։ Ռուսիա հիմա 200,000 զինուոր ունի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ. այդ թիւը մինչեւ մէկ շաբաթ 300,000ի պիտի բարձրանայ։»

Բեդերսպուրկ.— Ռուս զինուորները Եալուի մօտեցան։ Բազմաթիւ զինուորներ եւ ռազմամթերք պարունակող հարիւր սայլեր ալ կու գան։

— Ռուսիոյ երկաթուղիներու ընդհանուր տնօրէնը Մոսկուայի գործարանէն յիսուն վայրաշարժ ուզեց՝ զինուորական փոխադրութեանց գործածուելու համար։ Այդ վայրաշարժերը այս շաբթու պիտի ղրկուին։

Լոնտոն.— Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ Ճապոնները գրաւած են Քորէայի մայրաքաղաքը՝ Սէուլ եւ թէ զինուորական փոխադրութիւնները թորփիլանաւերու պաշտպանութեանը տակ կը կատարուին։

— Ռուսիոյ պատերազմական գանձուն մէջ հարիւր միլիոն անգլիական ոսկի պատրաստ կը գտնուի։

— Ռուսական Մանչուր թնդանօթակիրը որ Նակազաքիի (Ճապոն) նաւարանը կը գտնուի, թշնամութիւնները դադրելէն առաջ պիտի չկրնայ անկէ մեկնիլ։

— Ճապոնական քանի մը նաւահանգիստներու մէջ գերման հիւպատոսները ստանձնեցին ռուսական շահերուն պաշտպանութիւնը։

— Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը պատրաստութիւններ կը տեսնէ՝ պատերազմական վիճակի վերածելու եւ սպառազինելու քանի մը զրահաւորներ։ Անգլիոյ լրագիրները կ'ըսեն թէ կառավարութիւնը պէտք է պատրաստ գտնուի ամէն տեսակ պատահականութեանց առջեւ։

— Ռուսիոյ ծովային պաշտօնարանին մէջ մտահոգութիւն կը տիրէ Օրէլ փոխադրանաւուն նկատմամբ, վասն զի Թօքիօյէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական երկու մարտանաւ հրաման ստացեր են անոր դէմ երթալու։ Սմոլէնսք փոխադրանաւը որ Օտեսայէն ճամբայ ելած էր, հրաման ստացաւ իսկոյն վերադառնալու։

Բեդերսպուրկ.— Ռուսիոյ ամբողջ լրագիրները կը պախարակեն Ճապոնի ընթացքը, ըսելով որ ապօրէն կերպով վարուած է։ Բոլոր թատրոններուն մէջ ամէն օր հայրենասիրական ներկայացումներ կը տրուին։

— Բոլոր պահեստի զինուորները զէնքի տակ կոչուած են։ Զինուորական բոլոր շրջանակներուն մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ։

— Անգլիա նախապէս իր հայեցակէտը ծանուցեր է ռուսական նաւատորմին շարժումներուն նկատմամբ։

— Բոլոր տէրութիւնները միջոցներ ձեռք առին՝ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իրենց նաւաբաժինները աւելցնելու համար։

Բորթ-Արթուր.— Մանչուրիոյ մէջ չինական ասպատակներու խումբեր կը կազմուին՝ ճապոնցի սպաներու հրամանին տակ՝ քանդելու երկաթուղին։ Հոս եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Լեհերը.— Խիստ տնօրինութիւններ.— Ընկերվարականները եւ Հէրրէրոներու ըմբոստութիւնը.— Գերմանական գաղթում։

Պերլին, 8 փետր.— Բրուսիական Սիլեզիոյ իշխանութիւնները շատ խստութեամբ կը վարուին Լեհերուն հետ։ Լեհ զինուորները կը պատժուին ու տղաք մէկ տարի աւելի վար կը դրուին դպրոցին մէջ, եթէ լեհերէնը գործածեն։ Հանրային վիճաբանութեանց մէջ լեհերէնի գործածումը արգիլուած է։ Ազգաւ ռուս եւ աւստրիացի Լեհեր ամէն օր կը վտարուին Բոզէնի նահանգէն, թէեւ երեսուն տարիէ ի վեր կ'ապրին երկրին մէջ, առանց շեղելու հաւատարմութեան ճամբէն։

— Հանաւըի ընկերվարականները Հէսսի մէջ որոշում մը քուէարկեցին, պախարակելով ընկերվարական կուսակցութիւնը, որ Հէրրէրոներու ըմբոստութիւնը զսպելու համար խնդրուած վարկերը չէր քուէարկած։

— Գերմանական գաղթամի սէնտիքա մը 6500 քառակուսի քիլոմէթրի չափ գետին ձեռք ձգեց Ռիօ Կրանտի հարաւակողմը, որով 30,000 քիլոմէթրի կը հասնի Պրազիլիոյ գերման ընկերութեանց կողմէ գնուած հողերուն քանակը։ Այդ հողային ստացուածքը հաստատուած է Թաքուարի գետին երկայնքը։ Սէնտիքան մտադիր է 17,000 կառքի բաժնել հողը եւ 150 քիլոմէթրնոց երկաթուղի մը շինել, Ռիօ-Կրանտի հարաւակողմը հաստատուած գերման ուրիշ գաղութի մը հետ միացնելու համար։ Սէնտիքային նպատակն է դէպ ի այդ կողմերը տարածել գերման գաղթականները, որովհետեւ աւելի աղէկ կը պահեն իրենց ազգայնութիւնները, մինչ Մ. Նահանգաց մէջ կորսուած կը մոռնան։ Հիմա քանի մը հարիւր հազար Գերմաններ հաստատուած են ու բարգաւաճ վիճակ մը ունին հարաւային Պրազիլիոյ երեք նահանգներուն՝ Ռիօ-Կրանտի Սանթա-Քաթարինայի եւ Բարանայի մէջ, ուր գերմանական գիւղ մը բանած են անոր՝ Սանթա Քաթարինայի նախկին կառավարիչը, որ այսօր Պրազիլիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարարն է, գերման գաղթականի մը որդին է եւ Լօրօ Միւլլէր կը կոչուի։ Կան տեղեր, ինչպէս Պլիւմէնոյի մէջ, թաղապետութիւնները, Գերմաններուն ձեռքը կը գտնուին եւ իրենց մայրական լեզուն միայն կը խօսին, թէեւ «գերմանական տարածումը» քանիցս նկատի առնուած է պրազիլիական ժողովին մէջ, սակայն Պրազիլիա շատ մտահոգ չի թուիր այդ մասին, ինչպէս Արժանթինի հանրապետութիւնը բնաւ հոգը չըներ Իտալացիներու արշաւանքին համար, ու գրեթէ ողողած է Պուէնոս-Այրէսի գաղթօճները։ Ռիօ-տը-Եանէյրոյի պաշտօնաթերթը վերջերս պաշտօնագիրներ հրատարակեց, ապահովելու համար հանրային կարծիքը թէ Գերմանիա անտեսական նպատակներ միայն ունի Պրազիլիոյ մէջ, Պ. ֆոն Պիւլովի յայտարարութեանց համար, զորս ըրաւ անցեալ տարի գերման Խորհրդարանին մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. Պալֆուրի հիւանդութիւնը.— Բանակին նոր խորհուրդը.— Երեսփոխանի մը մահը։

Լոնտոն, 8 փետր.— Նախարարապետ Պ. Պալֆուրի հիւանդութիւնը քիչ մը ծանրացաւ։ Ցնցղատապէ կը տառապի։ Երկրորդ բժիշկ մըն ալ կանչուած է, հիւանդը խնամելու համար։

— Բանակին նոր Խորհուրդը, բացի պատերազմական նախարար Պ. Արնոլտ Ֆօրսթէրէ, կազմուած է հետեւեալներէն.— Սըր Նէվիլ Լիթըլթըն, Հօրսլէ-Տօւկլաս եւ Ուոլֆ Մըրրէյ զօրավարները, ինչպէս նաեւ երկու քաղաքային անդամներ ու քարտուղար մը։

— Բաուէլ Ուիլեմս երեսփոխանը, երէկ, կէս օրէն ետքը մեռաւ Ուէսթմինիսթըրի հիւանդանոցին մէջ, ուր փոխադրուած էր ուրբաթ օր, կառքէ մը ինկած ըլլալով։ Պ. Բաուէլ Ուիլեմս ազատական-միութենական երեսփոխան էր Պիրմինկհէմի, 1885էն ի վեր։

ՀԷՐՐԷՐՈՆԵՐԸ

Ըմբոստութիւնը.— Գերմաններուն յաղթութիւնը.— Հէրրէրոները պիտի դիմադրեն։

Պերլին, 8 փետր.— Սուաքոբմունտէն հասած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գերման զօրագունդ մը Օմարուրու մտեր է, բաւական կռուէ մը յետոյ։ Հէրրէրոները մեծ կորուստներ կրեր են. գերմանները ունին վեց մեռեալ, 11 վիրաւոր ու եօթը հոգի անհետացած։

— Հապիխթ թնդանօթակիրով եւ Ուինֆյէր փոխադրանաւով հասած զօրքեր, վաղը Քարիպիպէն պիտի մեկնին եւ Օմարուրուի վրայ պիտի քալեն։ Երկաթուղիի ճամբան անցանելի է մինչեւ Վինտհուք։ Հէրրէրոներու առաջնորդները կ'ըսեն թէ կռիւը չէ վերջացած Հէրրէրոներու փախուստովը լեռնոտ տեղանք։ Հարկ պիտի ըլլայ հետապնդել զանոնք դժուարին կիրճերու մէջ, ուր պիտի կրնան մոհացնել ծուղակներ պատրաստել։ Հէրրէրոները յափշտակած են իրենց կիները, տղաքը ու արջառները ապահովութեան մէջ դնել անգլիական հողին վրայ։

ՊԱԼԹԻՄՈՐԻ ՀՐԴԵՀԸ

Քաղաքը բոցերու մէջ.— Բազմաթիւ շէնքեր այրած.— Մեռեալներ ու վիրաւորներ։

Ուաշինկթըն, 8 փետր.— Պալթիմորի առեւտրական թաղը բոցերու մէջ է։ Հարիւրէ աւելի տուներ, օթէլներ, վաճառատուններ, մթերանոցներ, դրամատուներ այրած են, ութսունհինգ միլիոն ֆրանքի վնաս մը առաջ գալով։ Շէնքերը օդը կը հանէին, աղէտքին առաջքը առնելու համար, որուն դէմ անզօր կը գտնուին հրշէջները։ Արեւելեան ուժգին հով մը կ'արծարծէ հրդեհը ու կայծեր կը տարածէ ամբողջ քաղաքին վրայ։ Հինգ շոգեշարժ ջրհան ղրկուեր են Ուաշինկթընէն։ Նիւ-Եորքէն ու Ֆիլատելֆիայէն ալ օգնութիւն խնդրուեր է։ Զրոյց կը շրջի թէ ութը ջրհանկիրներ այրեր են բոցերուն մէջ։ Շատ մը անձեր վիրաւորուեր են, այրած թաղին մէջէն փախած ատեններնին։ Հրդեհը ծագեր է Ճոն Հըրսթ վաճառատանց նկուղներուն մէջ, մեծ արագութեամբ տարածուելով, ալքոլ պարունակող շաքարեղէններու եւ քիմիական բաղադրութեանց դիպուածական պայթումին հետեւանօք։

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒՆ

Զանազան փորձեր.— Առեւտրական լատիներէն։

Տիեզերական լեզուի մը ծաւալման համար բազմաթիւ փորձեր եղան սկսեալ «վոլաբիւք»էն, բայց հաւանական չէ որ ընդհանուր հաւանութեան արժանանայ։ Ամէնէն վերջին փորձը եղած է «առեւտրական լատիներէն»ի ընդհանրացումը։ Կ'երեւայ թէ գաղափարը յղացողը Բոմպէյի աւերակներուն մէջ գտեր է հռոմէական այդ գաւառաբարբառին բանալին։ Ատիկա շատ պարզուած լեզու մըն է, ժողովրդեան ամէն դասակարգերու մատչելի եւ դիւրուսոյց։ Ոմանք կը կարծեն թէ առեւտրական լատիներէնը խոհանոցի կամ Մոլիէրի մէկ ճիւաղին լատիներէնն է։ Անշուշտ այդպէս ըսողները չարախօսութիւն կ'ընեն պարզապէս։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւթէմարիզի աստիճան տրուեցաւ կրթական նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Թահսին պէյի։

— Էրզրումի նահանգին Ալաշկերտ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Հալէպի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ եւ Միլքիէի նախկին շրջանաւարտ Սափվէթ էֆ.։

— Սուրիոյ նահանգին հեռագրական ընդհանուր տնօրէն անուանուեցաւ Պէյրութի նահանգին ընդհանուր տնօրէն Համտի էֆ., որուն յաջորդեց Սուրիոյ նահանգին ընդհանուր տնօրէն Հիլմի էֆ.։

— Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ վրացի երեւելիներէն Աղազատէ Հիւսէյին աղայի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ծիսրը Նովկէնէ գաւառակին ելմտական պաշտօնեայ Քեամիլ էֆ.ի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ.— Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանը, ըստ սովորութեան, պաշտօնագրով մը Բ. Դրան հաղորդեց իր տէրութենէն ստացած այն տեղեկութիւնները թէ Ճապոնի կողմէ Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած յարձակումին հետեւանքով զէնքով փոխանակութեան սկսուած է՝ բոլոր պատասխանատուութիւնը Ճապոնի պատկանելու պայմանով։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանը նկատելով որ Բեդերսպուրկի արքունիքին մէջ տրուելիք պարահանդէսը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ թշնամութեանց սկսելուն հետեւանօք յետաձգուած է, ինք ալ յետաձգեց վաղը տրուելիք պարահանդէսը։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Սէլանիկի կուսակալութեան խնդրանօք, կայս. Իրատէ մը հրամայեց Կ. Պոլիս բերելով աղեց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ դարմանել Թիքվէշի Մուսթաֆա էֆ.ն։ Քանի մը ամիս առաջ պուլկար աւազակներ այրած էին այդ անձին Թիքվէշ գաւառակին մէջ ունեցած ագարակը եւ կատարուած ընդհարման պահուն Մուսթաֆա էֆ. վիրաւորուած էր. նաեւ մինչեւ հիմա կատարուած դարմաններուն հակառակ, տակաւին չէ բժշկուած։ Մուսթաֆա էֆ. բարեմաղթութիւններ ընելով վեհ. Սուլթանին համար, Կ. Պոլիս եկած է։

— Պուլկարիա փախածներէն այս շաբթու քսան երկու հոգի զղջում յայտնած ու իրենց տեղերը՝ Մէնլիք, Նէվրէքօպ, Ճումայի Պալա եւ Սէրէզ վերադարձած են։

— Ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի հրամանով քննութիւն կը կատարուի Սէլանիկի մաքսատան այն պաշտօնեաներուն նկատմամբ որոնք զեղծումներ գործած են։

— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Ռումէլիի նահանգաց մէջ նորէն քննութիւն կատարելով, բոլոր կարօտեալներու ամէն տեսակ օգնութիւն ըլլայ՝ անոնց տուները վերաշինելու, երկրագործական պէտքերը հոգալու եւայլն։ Արդէն եղած նպաստներուն համար հետզհետէ տեղեկագիրներ կը մատուցուին կայս. Պալատ։

— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նորոգել Ռումէլիի նահանգաց մէջ ու շրջականները գտնուած մզկիթները եւ իսլամական վարժարանները։

— Մոնաստըրի նահանգին մէջ Զիբաւըէի եւ շրջականներուն պուլկար ժողովուրդէն ամանք ալ հնազանդութիւն յայտնած եւ իրենց զէնքերը յանձնած են տեղական կառավարութեան։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ նաւագործարաններուն յանձնարարուած թորփիլանաւակներու յատակագծերը եւայլն Մեծ-Եպարքոսին ղրկուեցան՝ Կայս. Պալատ մատուցուելու համար։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ համար կառավարական պաշտօնատարներու կողմէ տրուելիք նպաստներու առաքումը ժամանակէ մը ի վեր կանոնաւոր կերպով չկատարուելուն համար, որոշուեցաւ որ ասկէ վերջը կառավարական պաշտօնեաներուն ամսաթոշակներէն հարիւրին հինգ վար կը դրուի, փոխանակ տասնի։ Մինչեւ հիմա Հիճազի երկաթուղիին 450 քիլոմէթր տեղը շինուած է,

ԿԱՅՍ. ՀՐԱՑԱՆԱԿԻՐ Այտընլը Ֆէրիգ Հաճի Հասան փաշա որ հիւանդ էր, առջի գիշերը մեռաւ։ Յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուելով, մարմինը թաղուեցաւ Եահեա Էֆէնտի թէքքէին պարտէզին մէջ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Բարիզի օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Հելլենական դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը ու դեսպանուհին, երէկ իրիկուն, սեղան մը տուին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ «Հիրշ հիւանդանոց» անունով հրէական հիւանդանոցի մը հաստատման համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 1,412,473 ղրուշի։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ։— Դամարան գտնուող 32,000 ուխտաւորներէն 26,000ը քարանթինան աւարտած ըլլալով մաքուր անցագիր ստացած են։ Ասոնց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՊԱՍՐԱՅԻ մէջ քոլերայէ բռնուած երեք անձերէն երկուքը ապաքինելու վրայ են. իսկ երրորդին կեանքը վտանգի մէջ է։ Նոր դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՍԹՈՔՀՈԼՄԻ օսմ. դեսպան Շերիֆ փաշա անցեալ ուրբաթ սեղան մը տուեր է՝ Շուէտ-Նորվէկիոյ Բալլ իշխանին ու իշխանուհիին ի պատիւ։ Ներկայ գտնուեր են նաեւ պալատական ու պետական պաշտօնատարներ։

ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒ ՈՌՈԳՈՒՄԸ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն քաղաքապետ Րըտըվան փաշա եւ Կ. Պոլսոյ Ջուրի Ընկերութեան տնօրէն Պ. Սէլլիէ պայմանագրութիւն մը ստորագրեցին՝ Թաղապետական Ա. Դ. ու Զ. շրջանակներու փողոցներուն ոռոգման համար՝ տարեկան չորս հազար ոսկիի փոխարէն եւ յառաջիկայ ապրիլ 28/11 մայիսէն սկսեալ։ Ոռոգումը օրը երեք անգամ պիտի կատարուի՝ մասնաւորապէս նշանակուած փողոցներու մէջ։ Նոր պայմանագրութեան համաձայն, պիտի ոռոգուին նաեւ այն փողոցները որոնք նախորդ պայմանագրութեանց մէջ նշանակուած չէին։ Ինչպէս յայտնի է, վերջին անգամ կնքուած պայմանագրութիւնը որ 1903 մայիսին աւարտեցաւ, կը տրամադրէր օրը երկու անգամ ոռոգել փողոցներ։

Պ. ԺԻՒԼ ՆՈՊԼԷ. — Մոնիթէօ կ'իմանայ թէ Ռէժիի դեր-տնօրէն Պ. Ժիւլ Նօպլէ որ հիւանդ է, շատ ծանր վիճակ մը ունի։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ծանուցած էր հելլենական հիւպատոսարանին, որպէս զի հելլէն հպատակները վճարեն ալիւրի իւրաքանչիւր պարկէն առնուած այն տասը փարան որ կշիռի տուրք մը չէ, այլ հացի գինը սահմանելու համար տուրք մը։ Հիւպատոսարանը պատասխանեց թէ հելլէն հացագործները հրաւիրուելով հասկցուցած է անոնց թէ պէտք է այդ տուրքը վճարեն, ինչպէս կը վճարեն միւս բոլոր օտարականները, վասն զի այդ տուրքը վերաբերութիւն չունի կշիռի տուրքին հետ։

ՕՍՄ. ԲԱՆՔԱՆ որոշեց մասնաճիւղ մը հաստատել Տէվէ Աղաճի մէջ։

ԳՈՒՐՊԱՆ ԲԱՅՐԱՄԻ առթիւ մորթըւելիք ոչխարներուն մորթերը ծախելու եւ գոյացած հասոյթը Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքերուն յատկացնելու համար յանձնաժողովներ կազմուած են ամէն կողմ։

ՊԱՏՈՒԱՍՏ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններու Րիւշտիէէ եւ նախնական բոլոր վարժարաններուն աշակերտները պիտի պատուաստուին։

ՈՍՏԻԿԱՆ-ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէ մը, նախարարաց Խորհուրդին առաջարկութեամբ, հրամայեց գործադրել ոստիկան-զինուորներու նոր կանոնագիրը զոր պատրաստած է Սպարապետի Դրան մէջ կազմուած յանձնաժողով մը։

— Մալիւմաթ կը ծանուցանէ թէ կայս. երեք նահանգներու ոստիկան-զինուորներու կազմակերպութեանը պաշտօն ունեցող Ֆէրիգ Տէճօրճիօ փաշայի նախագահութեամբ Սպարապետի Դրան մէջ կազմուած յանձնաժողով մը վերոյիշեալ կանոնագրին համաձայն պիտի պաշտօնավարէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Նաչէվիչ, երէկ իրիկուն, արձակուրդով Սոֆիա ուղեւորեցաւ։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէջ ժամանակէ մը ի վեր ապստամբող Էֆէ Մէհմէտ ու Էօմէր Բէհլիվան անուն աւազակները իրենց ընկերներով ու զէնքերով ձերբակալուեր են։

ԹԵՐՍԱՆԷԻ թնդանօթի գործարանին համար Եւրոպայէն նոր դրութեամբ մեքենաներ պիտի բերուին։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ հասոյթը աւելցընելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Յանձնաժողովը քանի մը նիստէ վերջը իր պաշտօնը պիտի աւարտէ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, քանի մը օրէն պիտի սկսի իր պաշտօնատեղին յաճախել։

ԲԱՄՊԱԿ. — Ատանայի նահանգէն լաւ տեսակ բամպակի հունտեր Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգները պիտի ղրկուին՝ մշակուելու համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հոլանտական նոր դեսպանը մէկ-երկու շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, երէկ, տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Քիամիլ անուն անձը որ անցեալ յունիսին Պոլսոյ Ագսէրայ թաղին մէջ իր քոյրը՝ Ֆէրիտէն սպաննած էր։

ՔԷՍԷՆՏԻՐԷԻ մէջ յուն. 19ի գիշեր փոթորիկ ծագեր ու անձրեւ կարկուտ տեղացեր է, սակայն հունձքերը չեն վնասուեր։

Պ. ՍԱԼԱԻ պարահանդէսը տեղի ունեցաւ երէկ գիշեր Թէփէ-Պաշըի Թաղապետական Թատրոնին մէջ, ուրիշ տարիներէ շատ աւելի շքեղութեամբ ու կանոնաւորութեամբ։ Օթեակներուն մէջ կը նշմարուէին հայ եւ օտարազգի ծանօթ անձնաւորութիւններ, եւ պարասրահը լեցուած էր հարիւրաւոր երկսեռ դիմակաւորներով՝ որոնք իրարու հետ կը մըրցէին պչրողութեան, գեղեցկութեան ու արդուզարդի կողմէ։ Պարերը մեծ ոգեւորութեամբ տեւեցին մինչեւ առաւօտ։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՐԻՒՆ ներկայացումները կը շարունակուին, միշտ յաջող կերպով եւ հանդիսականներու ստուար բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Մասնաւոր համակրութիւն կը շարժեն Պ. Մայէրոնիի անպարագրական փորձերը։ Այս եւ վաղը գիշեր՝ ներկայացում նոր յայտագրով։ Կիրակի ցերեկ, մեծ matinée ընտանիքներու համար։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԲԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Օսմ. Կայս. Բանքան մրցման կը դնէ հինգ պաշտօններ, Պոլսոյ կամ գաւառի իր գրասենեակներուն համար։ Քննութեան նիւթերը հետեւեալներն են.—

Առեւտրական եւ վարչական թղթակցութիւն՝ Ֆրանսերէն կամ Անգլիերէն։

Ընտրելիներուն խօսած կամ գրած լեզուները, եւ մասնաւորապէս Թուրքերէնը։

Տարերք ամարկալութեան, առեւտրական օրէնսգիտութեան եւ առեւտրական աշխարհագրութեան։

Տոկոսի եւ դրամափոխի հաշիւներ, փոխանակագրի գործեր։

Արպիթրաժ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթղթերու գնում եւ վաճառում։

Մրցման ը գրուելու համար, ընտրելիները իրենց խնդրանքին հետ միասին, պէտք է ներկայացնեն լաւագոյն երաշխաւորութիւնները եւ յանձնարարութիւնները։ Օսմ. Կայս. Բանքան իրեն կը վերապահէ որոշել մրցման ընդունուելու բոլոր պայմանները։

Մրցման մասնակցիլ փափաքողները պէտք է ըլլան առ նուազն 16 եւ առ առաւելն 30 տարեկան։

Մրցումը պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ ամսոյ մէջերին։ Մրցման ընդունուողներուն՝ յառաջիկային անձնապէս գիտոյց մը պիտի ղրկուի, որոնց թուականը ծանուցանելու համար։

Ընտրելիներէն կը խնդրուի անձամբ ներկայանալ Բանքային մասնաւոր դիւանին՝ արձանագրութեան համար, մինչեւ փետր. 29 (Ն. Տ.), բացի ուրբաթ եւ տօնական օրերէն, ամէն օր կէս օրէն ետք ժամ մէկէն մինչեւ 4½։

Մինչեւ այսօր պաշտօն համար եղած խնդրանքները չեղեալ կը նկատուին։

Կ. Պոլիս 2/15 յունուար 1904

* *

ԱԶԴ.— 4% քօնսոլիտէ օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթղթերուն թիւ 16 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1895 մարտին կ'աւարտի, եթէ մինչեւ փետր. 28 մարտ 13 չներկայացուին վճարուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին։

Կ. Պոլիս, 3 փետր. 1904 4—8

ԱԶԴ.— 4% օսմ. Թէմպէքի բրիթիւթէ փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 22 թուակիր կտրօնը, որուն պայմանաժամը 1904 փետր. 1/14ին կ'աւարտի, ինչպէս նաեւ փետր. 1/14ին վիճակահանութեան մէջ ամարքի ելած պարտաթղթերը պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Բանքայի Բարիզի, Լոնտոնի ու Կ. Պոլսոյ կեդրոններէն։

Կ. Պոլիս, 30 յուն. 1904 4—4

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԻՐՔԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէսօրէն վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՎԷՊ ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ԵՒ ԱՆՏԻՊ

Քիչ վէպեր այնքան հետաքրքրութիւն եւ յուզում առթած են որքան

ՓԻԷՐ ՏԸ ԳՈՒՐՍԷԼԻ

այս նոր վէպը, որ Բարիզի գործաւորուհիներու կեանքը կը պատկերացնէ նկարագեղ ոճով, մանրազնին դիտողութիւններով ու հրանալի նկարագրութիւններով։ Ո՞վ չի գիտեր թէ Բարիզի Նորաձեւութեանց վաճառատուներուն մէջ աշխատող գործաւորուհիներու կեանքը ի՛նչ շահեկան էջեր կը պարունակէ, վէպի մը նիւթը ըլլալու արժանի։

Բիէր տը Գուրսէլ, որ հեղինակն է ուրիշ շատ մը գեղեցիկ վէպերու, ինչպէս «Տեօ Կօս», «Քիւրէ տիւ Մուլէն Ռուժ», «Պրիւն է Պլոնտ», «Ժիկոլէթ» իր այս նոր վէպին մէջ բովանդակ տաղանդը թափած է, սքանչելի գործ մը երեւան բերելու համար։

Մօտ օրերէն պիտի հրատարակենք այս վէպը Արեւելքի մէջ, մեր ընթերցողներուն վառ հետաքրքրութեան ընդհուպ գոհացում տալու համար։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը վաղուան համար նիստի հրաւիրուած է Ս. Պատրիարքին կողմէ, որ երէկ Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին կողմէ, յունուար 21 ամսաթիւ նամակ մը ստացաւ՝ պատուիրակներու առաքման մասին, ինչպէս նաեւ ուրիշ նամակ մը՝ քանի մը միաբաններու ստորագրութեամբ։

— Ս. Էջմիածնէն կը հաղորդեն թէ Պարսից Շահը, Նոր տարւոյ առթիւ, շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեր է Ս. Հայրապետին։ Ն. Ս. Օծութիւնը հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտներ է Վեհ. Մուզաֆֆէրէտտին Շահին։

— Շապին Գարահիսարի Առաջնորդ Տ. Սմբատ Ծ. վրդ. Սաատէթեան, այսօր կը մեկնի իր ծննդավայրը՝ [illegible], ուսկից պիտի երթայ իր պաշտօնատեղին, տօնական օրերէն ներկայ գտնուելու համար։ Տ. Սմբատ վրդ. նպաստի գումար մըն ալ յղած է [illegible] վարժարանին համար։

— Պալաթի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ Դպրաց դասու Տնօրէն Խորհուրդը իր պաշտօնավարութեան լրանալուն առթիւ հրաժարական մատուցած, եւ Թաղին փոխ-աւագերէց Տ. Վահան քահանայ Գրիգորեանի նախագահութեամբ նոր քուէարկութիւն կատարած ըլլալով, արդիւնքը տեղեկագրուած է Պատրիարքարան եւ հաստատութիւնը խնդրուած։

— Երուսաղէմէն կը հաղորդեն թէ առաջարկուեր է Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին՝ Վանքին աւագ-թարգման Սարգիս վրդ. Աճէմեանը դադրեցնել այդ պաշտօնէն եւ անոր տեղ յարմարագոյն եկեղեցական մը նշանակել։

—Մուշի Գաւառ. Ժողովը, ինչպէս յայտնի է, Առաջն. ընտրութեան հրահանգ եւ ընտրելեաց եռանուն ցանկ մը խնդրած էր Պատրիարքարանէ։ Պատր. փոխանորդ Տ. Գնէլ Ծ. Վ. նամակ մը ուղղելով Ս. Պատրիարքին, միեւնոյն գաղափարը յայտներ է ինքն ալ, չեղեալ ըսելով որ Մուշի բազմաչարչար վիճակը չի կրնար երկար ատեն առանց Առաջնորդի մնալ։ Ըստ որում սովորութիւն է որ առաջնորդական ընտրելիներու ցանկին մէջ կը նշանակուին նաեւ վիճակին Պատր. փոխանորդին եւ կամ Առաջն. տեղապահին անունը, եւ հետեւապէս իր անունն ալ պիտի գրուի այդ ցանկին մէջ, եւ զգալով որ ինք այդ վիճակին առաջնորդութիւնը վարելու կարողութիւն չունի, Տ. Գնէլ Վ. իր շնորհակալութիւնը կանխելով համեստօրէն խնդրեր է որ իր անունը չգրուի եւ աւելի յարմար եկեղեցականներու անուններով կազմուի ընտրելեաց ցանկը, պատրաստակամութիւն յայտնելով միեւնոյն ատեն՝ հովուական ուրիշ յարմար պաշտօնի մը կոչուելու։

—Պատրիարքարան գրուած նամակ մը կը հաղորդէ թէ Բաղէշի քաղաքին Ս. Գէորգ եկեղեցիին սեպհական [illegible] արժէքաւոր չորս չուրջառներ [illegible] մը առաջ Էրզրումի մէջ ծախու կը հանուին եւ այդ չորս չուրջառին 100 օսմ. ոսկի գին կ'որոշուի։ Քիչ վերջը ուրիշ հնավաճառներ այդ գինը կը բարձրացնեն մինչեւ 205 ոսկիի եւ դրամն ալ վճարելով ծախու կ'առնեն չուրջառները։ Այդ դրամով վերջերս երեք քարակիր խանութներ ծախու առուեր են 190 ոսկիի, որ միջին հաշուով տարեկան 12 ոսկի եկամուտ կը բերէ եղեր։

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի վաղուան թիւը հրապարակ կ'ելլէ այս իրիկուն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Ալեքսանտր Տիւմա խոհարար. ԼԵՒՈՆ ԿԻՒՐՔՃԵԱՆ։— Շոզ-մոզ (Բարեկենդանի մտածումներ) ՔՐԻՍՏԱՆԵՍԱ։— Տոքթ. Ուօսպըրն. ՏՈՔԹ. Յ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ։— Բանաստեղծութիւններ. Ցափնադարձութիւն. ՄԱՒՐԻ ՕՈՒԼՃԱՆՆԵՍԵԱՆ — Տաղաչափ Վ.— Անշարժ կնոջ մը. Շ. ՊՕՇԸԼԵԱՆ։— Աշխարհիկ կեանք. Ցակոբեան Պարտէզը. Х.— Բաղաքական տեսութիւն. Պատերազմ։— Գեղարուեստ եւ Դպրութիւն։— Խմբագրական Նոթեր։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԵՐԿՈՒ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 փետր. — Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Ռէօթէրի թէ ճաբոնի դեսպան Պ. Քուրինօ եւ դեսպանատան պաշտօնեաները, այսօր, Բեդերսպուրկէն մեկներ են դէպի Բէքին։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ ճաբոնական զօրախումբ մը Սէուլ ժամաներ է։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ռուզվէլտ նախագահը որոշեց որ Մ. Նահանգները չէզոք մնան ռուսաճաբոնական պատերազմին մէջ։ Ատոր վերաբերեալ յայտարարութիւնը հաւանաբար վաղը հրատարակուի։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Նոկազաքիէն կը հեռագրեն Մամուլի Ընկերութեան թէ ռուսական Վարեակ յածանաւը չէ ընկղմած, այլ ճաբոններուն ձեռքը անցնելով Սաքօ տարուեր է, ուր հասած են նաեւ Բորթ-Արթուրի առջեւ ճաբոնական թորփիլանաւերու յարձակման ատեն վընասուած ռուսական միւս մարտանաւերը։

— Նոյն հեռագիրը կը յաւէ թէ ռուսական ուրիշ եօթը նաւեր ալ ճաբոններուն ձեռքը անցած են։

— Ռուսիոյ պատերազմական նախարար Քուրոբաթքին զօրավարը Խարպին ժամաներ է Ռուսիոյ ցամաքային զինուորներուն ընդհանուր հրամանատարութիւնը ստանձնելու։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիա ճաբոնի մէջ իր շահերուն պաշտպանութիւնը յանձնեց Թոքիոյի ֆրանսական դեսպանին եւ ճաբոն ալ Բեդերսպուրկի Մ. Նահանգաց դեսպանին։

— Ռուսաց Էնվալիտ կը ծանուցանէ թէ սիպերիական երրորդ զօրաբանակը կազմուեր է որսորդ-զինուորներու Դ. Դ. ու Թ. կիսագունդերէն, թնդանօթներով, [illegible] կիսագունդ մը, եւայլն։

ԹՈՔԻՕ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Ռէօթէրի թէ ճաբոնները գրաւեր են Մազանփօն, զոր կայանը պիտի ընեն իրենց զինուորական գործողութիւններուն։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԸՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 փետր.— Թոքիոյէն փետր. 10 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Ռէօթէրի.— Երէկ Չէմուլբոյի մօտ կատարուած ճակատամարտը կէսօրէն ժամ մը առաջ սկսելով տեւեց մինչեւ կէսօրէն երեք ժամ ետքը։ Ճաբոնները յաղթեցին ռուսական երկու մարտանաւերու որոնց համար կը կարծուի թէ Քորէեց ու Վարեակ յածանաւերն են։ Ասոնց առաջինը ընկղմեցաւ եւ երկրորդը այրեցաւ՝ գործելու անկարող վիճակի մատնուելով։ Նաւազներու մէկ մասը որ ցամաք փախած էր, գերի բռնուեցաւ։ Ճաբոնական նաւերը [illegible] ունեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Արտաքին գործոց պաշտօնատունին մէջ կ'ըսուի թէ տեղեկութիւն մը չկայ Շան-Հայ-Քուանը ֆրանսական զինուորներու կողմէ գրաւուած ըլլալու մասին։ Այդ լուրը զոր անգլիական լրագիրները հրատարակած էին, անհիմն կ'երեւայ։

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Հավասի թէ փետրուար 8է 9ի գիշերուան յարձակումին ատեն թորփիլ մը զարկեր է Սէզարէվիչի ետեւի կողմի այն մասին ուր կը գտնուի ղեկը, որուն մեքենան անգործածելի վիճակ վերածուեր է. բայց ռուս զրահաւորը կրցեր է դէպի նաւահանգիստը երթալ եւ հոն մտնել։ Ռէթվիզան յառաջակողմէն թորփիլ մը հարուածը ընդուներ է, բայց կրցեր է նաւահանգիստ մտնել։ Բալլատա ալ կողմնաներէն մէկը խոցուեր է թորփիլ մը պայթելէն կաթսաներու սրահին մէջ։ Այս վերջինն ալ կրցեր է նաւահանգիստ մտնել. կը յուսացուի որ քանի մը օրէն նորէն բաց ծովը ելլէ։

— Հավասի ուրիշ հեռագիր մը, Բորթ-Արթուրի առջեւ կատարուած ճակատամարտին վրայ խօսելով, կ'ըսէ.— «Փետրուար 9ի առտուն ճաբոնական նաւատորմը փորձեց ռմբակոծել Բորթ-Արթուրի քաղաքը, ներքին նաւահանգիստը եւ ամրոցները։ Ռուսական նաւատորմը ամրոցներուն պաշտպանութեանը տակ մնաց։ Ամրոցները ճակատամարտի ձեռնարկեցին ճաբոններուն հետ։ Թնդանօթաձգութիւնը մէկ ժամ տեւեց։ Սեզարէվիչ ու Ռեթվիզան թնդանօթներն ալ մասնակցեր են։ Ռուսական ամրոցներուն եւ նաւատորմին կրած նիւթական վնասները աննշան են։

Բեդերսպուրկ.— Նովոյէ Վրեմիա, խօսելով Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած ճաբոնական յարձակումին վրայ, յարձակում մը որ Ուէյ-Հայ-Ուէյէն կատարուած է, կ'ըսէ թէ Անգլիա չէզոքութեան հիմնական սկզբունքները բռնաբարած է՝ Ուէյ-Հայ-Ուէյը ճաբոններուն յանձնելով, որպէսզի իրենց գործողութեանց կեդրոնին վերածեն։ Նոյն թերթը կը յաւէ թէ Ռուսիա ալ իրաւունք ունի հատուցում մը պահանջելու Անգլիայէն։

ԹՈՔԻՕ.— Այսօր կայս. յայտարարութեամբ մը ծանուցուեցաւ Ռուսիոյ դէմ թշնամութեանց սկսած ըլլալը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսեր Միջերկրականի մէջ կատարելիք ուղեւորութեան ծրագիրը վերջնականապէս մէկ կողմ թողուեցաւ՝ ռուսաճաբոնական պատերազմին հետեւանքով։

ԹՈՔԻՕ.— Վոլֆ Պիւրօ կ'ըսէ թէ պաշտօնական տեղեկագիրներու նայելով աւելի Ռուսները սկսեր են թշնամութեանց, քան թէ ճաբոնները, վասն զի Քորէեց ռուսական թնդանօթակիրը, Չէմուլբոյի մօտ, առաջին թնդանօթը արձակեր է՝ ճաբոնական թորփիլանաւերու վրայ, փետրուար 8ի գիշերը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ թագաւորը, այսօր, ստորագրեց այն յայտարարութիւնը որով Անգլիա չէզոքութիւն կը հրատարակէ ռուսաճաբոնական պատերազմին առթիւ։

ԹՈՔԻՕ.— Ռէօթէր կ'ըսէ.— «Չէմուլբոյի առջեւ կատարուած ճակատամարտին նկատմամբ կը հեռագրեն թէ Վարեակ ռուս յածանաւին հրամանատարը նաւին մէջ մնացեր եւ մէջը գտնուողները ազատել ետքը, նաւը պայթեցուցեր է։

— Կ'ըսուի թէ ֆրանսական յածանաւ մը Ռուսներուն իմաց տուեր է ճաբոններուն մօտենալը։

— Ճաբոնի պաշտօնաթերթը բանակցութեանց պատմութիւնը ընելով կ'ըսէ թէ Ճաբոն այսօր պատերազմ հրատարակած է։

ՀՌՈՄ.—Իտալական կառավարութիւնը իր չէզոքութիւնը կը յայտարարէ հանդէպ ռուսաճաբոնական վէճին։

ԲԱՐԻԶ.—Սէուլէն կը հեռագրեն Հավասի գործակալութեան.—«Ճաբոնական զօրքեր ցամաք ելան Չէմուլբոյի մէջ եւ դէպի Սէուլ ուղղուեցան։ Փոքրաթիւ զինուորներ կը գտնուին քաղաքը եւ բարեկարգութիւնը կը պահպանեն։ Զօրքերուն մեծ մասը կը գտնուի շրջակայքը։»

ԼՈՆՏՈՆ.— Լրեցրն Կազէք ալ յայտարարութիւնը կը հրատարակէ Անգլիոյ չէզոքութեան մասին։— «Ռէօթէրի գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Նովոյէ Վրեմիա միայն ըսածին նայելով, սխալ է այն լուրը, որուն համաձայն, ճաբոնցիները Ուէյ-Հայ-Ուէյը ընտրած են իբր խարիսխ Բորթ-Արթուրի դէմ ըրած իրենց յարձակումներուն։»

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ձմեռնային պալատան առջեւ մեծ ամբոխ մը հայրենասիրական ցոյցեր ըրաւ եւ ազգային երգը երգեց։ Ծովային նախարարը կը հերքէ այն լուրը թէ ճաբոնցիները փորձած ըլլան զօրք հանել Բորթ-Արթուրի ծովածոցին մէջ եւ թէ ետ մղուեր են յարձակումները։ Ծովային սպայակոյտը կը ծանուցանէ թէ իրեն հասած տեղեկութեանց համաձայն, Բորթ-Արթուրի առջեւ ըրած իրենց յարձակման մէջ ճաբոնցիներուն վեց նաւերը թեթեւապէս վնասուած են, 50 հոգի սպաննուած ու 150 հոգի վիրաւորուած են։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 11 փետր.— Բորթ-Արթուրէն կը հեռագրեն թէ ճաբոնները երկրորդ յարձակում մը կատարեր են Բորթ-Արթուրի վրայ, բայց ամրոցներէն կատարուած բուռն ռմբակոծ մը հետեւանքով պարտաւորուեր են ետ քաշուիլ։ Ճաբոնները բաւական կորուստ ունեցեր են։ Ռուսական ամրոցները քիչ վնասուեր են։

—Նիւ-Եորքէն հեռագիր մը, ճաբոնական աղբիւրէ, կը ծանուցանէ թէ ճաբոնի զինուորները Սէուլ մտեր են։ Քաղաքին մէջ խաղաղութիւն կը տիրէ։

ԲԱՐԻԶ.— Պերլինէն կը հեռագրեն թէ ռուսական նաւատորմը Պալթիկ ծովէն անցեր է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չի-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ ճաբոնցիները փորձեր են ցամաք ելլել [illegible] եզերքը, սակայն բնաւ չեն յաջողեր։

ԲԱՐԻԶ.— Բորթ-Արթուրէն կը հեռագրեն թէ նաւահանգստին առջեւ տեղի ունեցած ճակատամարտին հետեւանքով ճաբոնցիները երկու զրահաւոր կորսնցուցեր են։ Երկու յածանաւեր ընկղմեր են։ Ճաբոնցիները նահանջած ատեն 9 թորփիլանաւ ալ կորսնցուցեր են, Ուէյ-Հայ-Ուէյ հասնելէ առաջ։

— Նախագահ Լուպէի Հռոմ տալիք այցելութիւնը յետաձգուեցաւ, ռուսաճաբոնական պատերազմին պատճառաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անհիմն է այն լուրը թէ ճաբոնական նաւատորմիղը խորտակուած է ռուսական նաւատորմիղին կողմէ։

ԲԱՐԻԶ.— Սէուլէն հասած հեռագիր մը նայելով, Ռուսները [illegible] ճակատամարտէն վերջը գրաւեր են Չէմուլբօն։

Գ. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ

Վաճառատուն լուսանկարչական պիտոյից

Կալաթա, Վօյվօտա խան, թիւ 65

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդացս թէ, այս անգամ յաճախորդներուս պահանջքին ու ճաշակին գոհացում տալու նպատակաւ վերջին նորաձեւութեանց համեմատ, Վաճառատանս կը գտնուին Kodak-ներ, Trépied-ով ամէն մեծութեամբ լուսանկարչական գործիքներ։ Lumière-ի, Joulag-ի եւ Grieshaper-ի լուսազգաց թիթեղներէն զատ կը գտնուին նաեւ սոյն տուներուն [illegible] թուղթերը, ամերիկեան aluminium-է Stéréoscope-ներ պատկերներով, [illegible] եւ ամերիկեան ամէն քարթ-փօսթալներ եւայլն եւայլն։

Գիները խիստ դիւրամատչելի։

Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով եւ խնամքով։

ԹԵՐԶԻ

Օ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆըռանսըզ սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա 370 նումերօլու աբարթըմանտա։

Պու քերրէ Եվրոպատան սօն մօտա Ինվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան վէ ղայէթ պիշիմլի վէ էհվէն ֆիյաթըլա էլպիսէ իմալ օլընտըղընտան բիայէթլու միւշթերիլէրէ իլան օլունուր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 29 Յունուար

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	87	15
Ամէնէն բարձր գին	»	88	01
Ամէնէն վար գին	»	87	01
Ռումէլիի Երկաթուղի գօց.	Ֆր.	110	75
Ամէնէն բարձր գին	»	111	12
Ամէնէն վար գին	»	108	75

ԲԱՑՈՒՄ 30 Յունուար

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Ք. Կ.	87	16
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Բանքա		—	—
Յունական պանքա		441	—
Տէրքօզ		255	—
Սամ. Ապահ. Ընկ.		4	70
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	90
» ժուիսանս		1	55
» պարտաթուղթ		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		507	—
Թրանսվալ		85	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն		268	50
Լաւրիոն		59	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	55
« պարտաթուղթ	«	539	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	56
» » » չէք	»	—	
Պէրլին անտոկոս չէք	Մար.	18	64
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	83

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	21
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Ռուս էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիէ	»	—	—
[illegible]	Օ. Ո.	5	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Փետրուար

Անգլիական Քօնսոլիտէ		86	50
Միացեալ պարտք	բաց	79	12
	գոց	74	—
Օսմանեան Բանքա		12	12
Թուրքական 1890		—	—
Հելլենական 5%		30	50
» Մօնօբոլ		40	—
Պուլկարական 1888		80	—
Էժիփսիէն իւնիֆիէ		102	50
[illegible]		102	—
Թրանսվալ		3	43
[illegible] երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	41 1/4

ԲԱՐԻԶ, 11 Փետրուար

Ֆրանս. Ռանթ 3%		96	02
Միացեալ պարտաթուղթ	բաց Ղր.	81	25
	գոց »	80	42
Օսմ. Կայս. Բանքա	Ֆր	553	—
Օսմանիէ	»	—	
Ռումէլի երկաթուղի	»	612	—
Օսմ. մաքսատան	»	426	—
Օսմ. Ռէժի	»	288	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4%	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1093	—
Իտալական Ռանթ	»	99	95
Սպանիական արտաքին	»	82	80
Թրանսվալ	»	84	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	210
[illegible]	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 11 Փետրուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	117	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 11 Փետրուար

Թուրքը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	101	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	230

ՊՐԻՒՍԷԼ, 11 Փետրուար

Միացեալ պարտք		79	37
Ռումէլի երկաթուղի		110	50

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՃՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ

([illegible] դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԷԹԻԷՆ Ժ. ԲԷՍՄԱՃՕՂԼՈՒ

Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրօններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, դրամատան գործողութիւններ կը կատարէ ամէն տեսակ արժէթղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեան, արժեթղթերու ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւայլն։

ՅՕԴԱՑԱՒ ԵՒ ՅՕԴԱՏԱՊ

ՍՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ
Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբաններէն
Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Յօդատապային բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կոնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Դովաֆեան խան Թիւ 5։

Կը գտնուի նաեւ Վիեննա Գասպարեան Լֆ.ի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Դեղատուները երբէք չէին պակաս չի գրկուիր

Դեղատուներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրուազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այս Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ [illegible] ժառանգութեամբ եւ եռաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկանց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ զանձելի տարեթոշակներու։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆԳԱՆ

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.
Մեր գործակալք Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Դովաֆեան խան, Թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱԳԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքան խան

---

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ
RICQLÈS
ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ԸՆԴԴԷՄ ՍՐՏԻ, ԳԼԽՈՒ, ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԱՆՄԱՐՍՈՂՈՒԹԵԱՆՑ
Կը բուժէ նաեւ հարբուխը եւ ցրտառութիւնները

Այս դեղէն քանի մը կաթիլ լեցնելու է տաք ու շաքարախառն ջուր կամ կաթ պարունակող գաւաթի մը մէջ ու խմելու է։

Ակռաներու եւ արդուզարդի համար շատ լաւ է. նաեւ համաճարակներու դէմ իբր նախազգուշական միջոց կը ծառայէ։

ԿԵՂԾԻՔԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ՌԻՔԼԷՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ԱՆԳԱՄ 1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ԺԻՒՐԻԻՆ
ամէն դեղարաններու մէջ կը ծախուի
6—14

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Դանգան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
28—104

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 84,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔԻ ապահովագրական բոլիսը [illegible] ընկերութեանց [illegible] 3 տարի [illegible] 30 օր [illegible] 5 տարի [illegible] 5 առ 100 տոկոսով [illegible] Ապահովագրութեան [illegible] ապահովագրեալներու։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր [illegible] Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հաւէթօփ խան
Վալիտէ փողոց, Պէթէրլի խան
Ղալաթիա

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի. արկածներու. փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հ. փողոց Օսմ. Նամազկեահի դէմը։

Տեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Ջաւահ
Մահրուճիլար. Զարչըլը խան. Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։
194

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՐԻ ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՐԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Չարշը պոյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Կօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէփօ	3607	Կօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Կօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիքքօ	1735
Արկոսօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սփէրօ	1200
Պօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորատիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էմպօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Կէյրօ	1671	Էլտորատօ	1820	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Կալիբսօ	1837	Էրատօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Կազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1389
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2239	Վօլթուռնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէփանթօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Կլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Կօլօրատօ	4235	Կուիտօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Ալէփօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք,
Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Թօ. մ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի։
Քլիօ շոգենաւը. նաւապետ Եընկ, փետրուար 15ին։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼԶ ԷՆՐԻՔԶՕՆ
Թիւ 23—24 Մէրքէզ Րիհթիմ խան. Ղալաթիա
377

ՇՕԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1826ԻՆ
ՊԵՐՆԱՐ ԷՍՔՐՊԻԷ ՈՐԴԻՔ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԵՒ ԹՈՐԻՉ
ԿՐԱՍԻ ՄԻՋ (ՖՐԱՆՍԱ)

Ստորագրեալս, յիշեալ գործարանին Թուրքիոյ ներկայացուցիչ, կը ծանուցանէ դեղավաճառներուն, դեղագործներուն, անուշավաճառներուն, սափրիչներուն, օղելից ըմպելիք ծախողներուն, եւն. թէ կրնայ հայթայթել առաջնակարգ էսանսներ, նախնական նիւթեր, անմրցելի գիներով։ Պէրնար Էսքրպիէ տան տիեզերական համբաւը կրնայ վստահութիւն ներշնչել յաճախորդներուն։

ԱՇԻԼ ՔԱՋԷ
Թուրքիոյ Ներկայացուցիչ, Սըլալըզ խան, Թիւ 4, Ղալաթիա։

Կը ծախուի Սաւիգրոս եւ Ընկ. դեղավաճառ Թէքէլեանի, Թոմասեան Պա Հէկիմեանի, եւ բոլոր դեղագործներուն քով։

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 27,9 Սէվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապոլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռդ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 29/11 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 31/13 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 1/14 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի,

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպա	2500
Ամասիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպըր	3000	Սայիս	2250
Քանոպուս	3000	Բէյբու	2250
Մէմֆիս	3000	Մէֆնիս	2000
Օզիրիս	3000	Թասսոս	150
Մերօէ	2500	Քիւլէօ	50

Դիմել առ Վ. ՌԻՔԹՕՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Մեթէօլ խան
[illegible] ԵՒ ԸՆԿ.
191 3 Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԵՒԾՈՎԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Փետր. 15ին Իմէրէթի, Սեւ ծովէն,
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Փետր. 10ն Սիւրֆաֆի, Սամսոն, Տրապիզոն Պաթում և Նովօռօսիսք
» 16ն Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա
Ա. կարգ Փարիզի համար 200 Ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
[illegible] 245 [illegible]
[illegible] Պ. ԲՈՇՈՆ

ԳՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ
Մէկ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Րիւմէլիոյ մէջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թո
Իվէրնիա	13900	Պրիւօնիա	559
Սաքսոնիա	13800	[illegible]	484
Լուքանիա	12950	[illegible]	332
Քամպանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	255
Սէրվիա	7391	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7269	[illegible]	16

Սարակոսա շոգենաւը, նաւապետ [illegible] Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի փետր. 20ին ընդհանուր վաճառքով։
[illegible]
Գելլի եւ Սէկըր
Gely et Seeger
[illegible] 6 7 8 [illegible]
[illegible] 25

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ֆիլատէլֆիան	10500	[illegible]	3500
Ուինիֆրէտեան	10500	Ինթէրփրէթըր	3500
Տէվոնեան	10500	[illegible]	3000
Լանքաշըրեան	9000	[illegible]	3500
Մէրքանթայլ	9000	[illegible]	3500
Քօլէմպիան	8000	[illegible]	2500
Ժօրժեան	8000	[illegible]	2500
Նէպրասքան	8000	[illegible]	2500
Սիպիրեան	8000	[illegible]	1000
Պօհէմեան	3700	[illegible]	90
Կալիֆոռնեան	3700	[illegible]	800
Քաթալոնեան	3700	[illegible]	8
Նաթալեան	3500		

[illegible]
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
[illegible]
600 [illegible]

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնասրֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՕՔԹ. ՍԹԷՖՕՒԼԻ

Առանձնատէր ՋԱՐԵՀ ՆՈՒՐՈՒՔՅԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 223 խառն Իրիկ. Ժ.	Վ.
12	—	Մկն.	Էսկի-Շէհիր	Ժմն.	3	—
12	42	»	Կէօքճէ Քըզըք	»	2	20
1	39	»	Սաղըրճըք Պունար	»	1	38
2	33	»	Ալայունտ	»	12	42
3	15	»	Չէքիւրլէր	»	11	53
4	10	»	Տէօյլէր	»	11	5
4	39	»	Ինէօնիւյէ	»	10	20
5	3	»	Համամ	»	9	53
5	14	»	Կազլըկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	8	20
7	36	»	Չայ	»	7	33
8	21	»	Իսհագլու	»	6	40
8	45	»	Եասսըեան	»	6	15
9	16	»	Աք Շէհիր	»	5	53
9	48	»	Ակըրի քէօյ	»	5	13
10	30	»	Ջավուշճը քէօյ	»	4	35
11	8	»	Իլկըն	»	4	3
11	55		Արը-Խանը	»	3	9
12	50		Կրալ-Ինի	»	2	27
1	22	»	Մէյրան	»	1	47
2	22	»	Պունար-Պաշը	»	12	42
3	—	Ժմն.	Գօնիա	Մկն.	12	—
իրկն.					առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
1	—	Մկն.	Էսկի Շէհիր	Ժմն.	11	—
1	44	»	Աք Պունար	»	10	18
2	24	»	Ալփու Քէօյ	»	9	46
3	4	»	Պէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	»	Սարըքէօյ	»	8	1
4	58	»	Պէյլէր	»	7	4
5	35	»	Պասըլէր	»	6	27
6	9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	»	Պոլաթլը	»	5	16
8	21	»	Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	»	Սինճան Քէօյ	»	2	47
10	—	Ժմն.	Էնկիւրի	Մկն.	2	—
իրկն.					առտ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրիկ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրիկ. Ժ.	Վ.
2	35	12	45	Մկն.	Ալայունտ	Ժմն.	2	—	12	5
2	55	1	5	Ժմն.	Քիօթահիա	Մկն.	1	40	11	45

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 424 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ			ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 423 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
6	30	8	—	Մկն.	Համիտիէ	Ժմն.	6	—	7	30
6	48	8	18	Ժմն.	Ատա-Պազար	Մկն.	5	42	7	12